

رتاری فیکری و سیاہی

کونگره‌ی جواره‌ی کومه‌لی دادگری
کونفرانسی رۆژنامه‌دانی

عه‌لی بایر

١٤٤٢ - ل

٢٠٢١ - ز

www.alibapir.com

وتاری فیکری و سیاہی

• کوئنگری جوارمی کوئہ لی دادگری
• کوئفرانسی رورنامہ دانی

۱۴۴۲-ک ۲۰۲۱-ز

راڳه پانڊني مهڪلھي ماڻسٽا عھلي ٻاڳير

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

Google Play

App Store

QR Code 1

QR Code 2

له ٿورھ ڪٽمھلاريه ٿي سگھن لهڪھلن ٿن

Stay involved on social media

نڊن هڪم عيز مواقع اليواهل اڻٿلھني

www.alibapir.net

English - عربي - ڪوري

راڳه پانڊني مهڪلھي ماڻسٽا عھلي ٻاڳير

عھلي ٻاڳير/ AliBapir

AliBapir/ عھلي ٻاڳير

ڪھنالي

راڳه پانڊني مهڪلھي ماڻسٽا عھلي ٻاڳير

QR Code 3

QR Code 4

QR Code 5

راڤه يانڊني مهڪنهي ماموستا علي بابير

AliBapir

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

Google Play App Store

QR codes for app downloads

له ڏيو ڪيٽاپهه ڪان ٺڪن ٿاين
Stay in touch on social media
نن معكم عبر مواقع التواصل الاجتماعي

www.alibapir.net
English - عربي - ڪوردي

QR code for website

علي بابير/ AliBapir

علي بابير/ AliBapir

ڪهڙي
راڤه يانڊني مهڪنهي ماموستا علي بابير

QR codes for social media

له نړۍ څخه لاپه نيوه کي له ځمکي تښتيدن
- Stay in touch on social media
ننن معكم خبر موقع التواصل كدنتعناوي

ډاگه ياندي مكنه بي ماموستا علي بابير

علي بابير/ AliBapir

archive.org/details/@alibapir

علي بابير/ AliBapir

www.alibapir.net

English - عربي - كوردی

ډاگه ياندي مكنه بي ماموستا علي بابير

AliBapir

Google Play

App Store

ډاگه ياندي مكنه بي ماموستا علي بابير

ډاگه ياندي مكنه بي ماموستا علي بابير

ډاگه ياندي مكنه بي ماموستا علي بابير

پیشکش بئ

بەھەموو ئەوانەى بەعەقلى كراوھو دلى فراوان و
پەوشت و ئاكارى بەرزەوھو، لەسەر بناغەى قورئانى بەپیزو،
بەپىيازى پىغەمبەرى بەپىزدا، كاردە كەن و ھەولەدەن،
بۆ پاكسازى و چاكسازى تىدا كەردنى كۆمەلگا و قەوارەى
سىياسىيان .

پاڭە پاندى مەكتەبى مامۇستا عەلى بابىر

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

Google Play App Store

لە تۆرە كۆمەلگەيەكەن ئەمەلگەن

Stay in touch on social media

دەن مەكەم بىر مەلۇمات ئالماق

www.alibapir.net

English - عربي - كوردى

پاڭە پاندى مەكتەبى مامۇستا عەلى بابىر

عەلى بابىر/ AliBapir

عەلى بابىر/ AliBapir

كەنەلى

پاڭە پاندى مەكتەبى مامۇستا عەلى بابىر

[illegible]

له توره كومپلاريه نېرمه كېن له مېگه نلېن
 Stay in touch on social media
 نن مه كم غېر وواچ انو نل انچماني

ډاگه ياندي مېگه نېي ماموستا علي بابېر

AliBapir/علي بابېر

archive.org/details/@alibapir

PDF

www.alibapir.net

English « عربي » كوردي

كه نلېي
 ډاگه ياندي مېگه نېي ماموستا علي بابېر

Alibapir

Google Play

App Store

QR codes for Google Play, App Store, and social media.

ډاگه ياندي مېگه نېي ماموستا علي بابېر

پیشہ کی

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على من لا نبي بعده

خوینہری بہرِیز!

تہم بہرہمہمی بہردہستت بریتہ لہ:

وتاری سیاسی کۆنگرہی چوارہمی کۆمہلی ئیسلامی
لہرؤژی: (۲۰۲۱/۲/۱۸) زدا بہرانبہر: (۵/صفر/۱۴۴۲) کـ دا،
کہ لہحہوت تہوہر پیکہاتوہو، ھہولمداوہ ھیلہ گشتیی و
سہرہکیہ کان و، بازنہو جوغزی فراوانی کاروپرؤژہی: (کۆمہل)
ی لہم قۆناغہدا تیدا بخہمہروو.

کۆنگرہی رۆژنامہوانیی کہ لہرؤژی: (۲۰۲۱/۲/۲۷) زدا
بہرانبہر: (۲۰۲۱/۵/۱۴) ک، لہ ھہولیر بۆ سہرجہم کہنالہکانی
راگہیانندن بہستراو، وہلامی پرسیارہکانی سیزدہ (۱۳) کہنالہ
تیدا درایہوہ، کہ دہوری سی (۳۰) پرسیار بوون.

ھیواداریشم ھہم وتارہکەہی کۆنگرہ، کہ وتاریکی ئیپانیی و
فیکریی و سیاسیہ و، ھہم کۆنگرہ رۆژنامہوانییہ کەش، مایہی
بہرچاوپروونیی و رپرؤشنیی بن، بۆ ھہرکەسیک بیہوی باشتر
بہ کۆمہلی دادگہریی ئاشنابی و زیاتری بناسی.
والسلام علینا وعلی عباد اللہ الصالحین.

ھہولیر

۱۴۴۲/۶/۸ ک ۲۰۲۱/۳/۱۹ ز

وتاری کۆنگرەتی چە دادگەر

فیدئو

سوارەمى كۆمەلى س كوردستان

لینكى وتارەكە: <https://youtu.be/ywQDosuo6fU>

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ، وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا، وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ ﴿١١٠﴾ آل عمران.

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾ ﴿١﴾ النساء.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾ ﴿٧١﴾ الأحزاب.

أَمَّا بَعْدُ:

فَإِنَّ أَصْدَقَ الْحَدِيثِ كَلَامُ اللَّهِ، وَخَيْرَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا، وَكُلُّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ، وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ، وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ.

بەريزان! برايان و خوشكان، ئەندامانى كۆنگرهى چوارەمى كۆمەلى
ئىسلامى!

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

بەريزان! ئيمە ئەم كۆنگرهى چوارەمە لە كاتىكى يەكجار ناسك
و دژوارد، كە ھەريمى كوردستان و عىراق و ناوچە كەش پييدا
تيده پەرن، دەبەستين، ئەم كۆنگرهى چوارەمە، نيزيكەى ساليك لە
وادەى خۆى دوا كەوتە بە ھۆى تەشەنەسەندنى پەتاي كۆرۈناو،
ھيوادارم ئەم كۆنگرهى چوارەمە ويستگەيە كى گىرنگ بى بۆ
چاو بەخۇدا گىرانەو لە رابردوودا، پروانين بەرەو داھاتوو، لە
رابردوودا ھەر كەم و كووپىي و كرچ و كاليە كەمان بوو، بتوانين
چارەسەرى بكەين خوا پشتيوانى و، ھەر چاكەيە كەمان بوو بتوانين
زياتر بيچەسپينين و، گەشەى پى بدەين، بۆ داھاتووش، دوورو
فراوان پروانين، فراوانتر لەوھى كە ھەين و باشتر كار بكەين،
باشتر لەوھى كە تاكو ئىستا كردوومانە.

بەريزان!

بەرلەوھى بچمە سەر دەقى و تاركەم بە پيوستى دەزانم پر بە
دل سوپاس و پيزانين پيشكەشى ھەموو لايەكتان بكەم، چ ئەو
بەريزانەى ئىستا ئامادەن، چ خوشك و برايانى ديكەتان لە ھەموو
گۆشەو كەنارە كەنانى ھەريمى كوردستان و دەرەوھى ھەريمى
كوردستان و ھەندەرانيش، بەراستى ھىممەت و خۇراگىي و پشوو
دريژي ئيوە بوو، دلسۆزىي و لىبرانى ئيوە بوو كە توانى كارو

كاروانى كۆمەللى ئىسلامىي لەو ھەموو تەنگىزانە دەرباز بىكات و، بەم قۇناغ و ھەوارەى ئىستاي بگەيەنئى، خوا پاداشتتەن بداتەو، سەبرو پشوو درېژىي و خۇراگىي و نەپسان و، تەحەممۇل و، دىيابه كەم گرتتەن، دلىابن لە تەرازووى چاكە كانتان دايەو، پارسەنگىكى قورسەو، خوا پشتىوان بى مایەى سەربەرزىتەنە بۆ دىياو قىامەت.

ئەم كۆنگرەيە لە كاتىكدا دەبەستىن، كە خەلكىكى زۆر لە ھەرىمى كوردستاندا، چ خەلكىك كە لە كايەى سىياسىيدا كارى كردو، چ خەللك بە گشتىي چاوەروانىي و ئومىدىكى خىرى زۆريان بە ئىمە ھەيە، بۆيە پىويستە ھەول بەدەين، ئەم كۆنگرەيە مان بە شىوہيەك گرى بەدەين و برپارى وای تىدا بەدەين، كە لە ئاستى ئومىدى خىرو چاوەروانىي ئەو خەللك و مىللەتەمانداين، ھەروەھا ئىمە خۇمان بە شوينكەوتووى پەيامى خوا دەزانين و، خۇمان بە شوينكەوتووانى پىغەمبەرى خوا دەزانين (ﷺ) خواش پەيامەكەى خۇى بۆ ھەموو مرۇفايەتیی ناردو: ﴿إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ﴾ (يوسف) ﴿يُوسُفَ﴾ ھەروەھا پىغەمبەرەكەى خۇيشى بە رەحمەت و بەزەيى ناردو بۆ ھەموو جىھانىيان، وەك فەرموويەتى: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ (الأنبياء) ﴿الْأَنْبِيَاءَ﴾ بۆيە دەبى ھەول بەدەين لە ئاستى بەرزى پەيامى خوادابىن و، لە ئاستى بەرزى پىغەمبەرى خوادا بين (ﷺ).

وتارەكەشم لە ھەوت تەوەردا پىشكەشى ئىوہى بەرپز دەكەم

تەۋەرىش يەكەم

لە روۋىي بىناغە بوۋىش ۋە ھىيى ۋە پەيامى خواۋە، بۇ سەرجمە كارو جىموجۇل ۋە چالاكىيەكانمان

ئىمە دەبى ھەمىشە ئاگامان لە ۋ خالە بى، كە ۋە ھىيى خواى
پەرۋەردگارمان بە بىناغە گرتۋە، بۆكۆى جىموجۇل ۋە چالاكىيەكانمان.
خوا «سبحانە وتعالى» لە ئادەمەۋە تاكو خاتەم (صەلات ۋە سەلامى
خوا لە سەر ھەموو پىغەمبەرەن بى) ھەموۋىيانى بە ھىدايەت ۋە
پىنمايى خۆيەۋە ناردوون، بە ئايىن ۋە بەرنامەى ھەقەۋە ناردوونى،
تاكو رىيشاندىرى مەۋقايەتتى بىن، تاكو بە مەۋقەكان بلىن:
چۆن بژىن، خوا لىيان رازى دەبى؟ خوا مەۋقەكانى وىل نە كىردوون
لە سەر زەۋىيى ھەۋالەى خۆيانىان بىكات، بەلكو بۆ خۆى مشوورى
لى خواردوون لە رىي پىغەمبەرانىيەۋە (ﷺ).

ئىنجا ئاياننى خوا كە لە قورئان ۋە سوننەتدا بەرچەستەيە، لە
فەرمايىشتى خوا ۋە لە رىيازى پىغەمبەرى خوادا (ﷺ)، چىمان پى
دەلى؟

بەرنامەى خواۋە ۋە ھىيى خوا، زانىارىيەكى بى خلتەمان
دەخاتە دەست، لە بارەى بوۋنناسىيەۋە كە ئەم گەردوونە چىيە؟
ئىمە كىين؟ بۆچى ھاتوۋىن؟ ئەم گەردوونە لە كۆيۋە ھاتوۋە؟
سەرەنجامى چۆن دەبىت؟ ژيانى دونيا چىيە؟ دوا رۆژ چۆنە؟
پىۋىستە چۆن بژىن؟ ھەلەل ۋە ھەرام چى ۋە چىن؟ چاكەۋ خراپە
چىن؟ لە ھەموو روۋىكەۋە ئىمە بە فەزلى ۋە ھىيى خواۋە

خۆمان لەبەر پۆشنایدا دەبینین، وەك خوا دەفەرموی: ﴿وَكَذَلِكَ
أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ
وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ...﴾ الشورى.

واتە، ئێمە وەك چۆن پیغه مبه رانی پیشو سروشمان بۆ کردوون،
وہ حییمان بۆ ناردوون، بۆ تۆش بە هەمان شیوہ ئەو پیغه مبه ری
کۆتایی! (موحه ممه د ﷺ)، پروو حییکمان بۆ تۆ ناردوہ و گیراومانہ بە
پۆشنایی، هەرکەسیک کە بمانەوێ پێی راستە پێ دەکەین.

بە ئی بناغە ی بوونی ئێمە وەك خە لکیکی شوینکە و تووی هیدایە تی
خوا، ئەوہ یە کە ئێمە لە وە حییە وە سەرچاوہ دە گرین، بووناسیی و
ئیمان و عە قیدە و، حە لال و حە رام و، رە وشت و ئاکارو، هە لویستی
سیاسیی و کۆمە لایە تی و، تیروانین و بیرو بۆچوونە کانمان، لە
وە حییە وە وەر دە گرین.

وہ حیی خوای پەر وە ردگار چوار چۆمان بۆ دادە نیّت، بە تاییە ت
لە و بوارانە دا کە گۆراو، (متغیرات)ن، چوار چۆمان کە فراوانمان
بۆ دادە نی، هێلە گشتییە کانمان بۆ دیاریی دە کات، بە لام دە بێ بە
عە قل و سە لێقە و ئیجتیهادی خۆمان و لە بەر پۆشنایی ئە و هێلە
گشتییانە دا، لە و چوار چۆمان فراوانە دا، ئە و بۆشاییە پر بکە ینە وە،
بۆیە زانیان وەك بنچینە یە ک دایانناوہ دە لێن: (تفصيل في
الثواب، إجمال في المتغيرات)، شە ریعە تی خوا بە درێژی لە بارە ی
نە گۆراوہ کانە وە قسە ی کردوہ، لە بارە ی ئیمان و عە قیدە وە نوختە ی
خستۆتە سەر پیت، لە بارە ی پەرستشە کانە وە، لە بارە ی کە سیتییدا،
لە بوارە ی حە لال و حە رامە کاند، لە بوارە ی رە وشت و ئاکارە کاند،

نوخته ی خستۆته سەر پیت، بەلام لەبوارى حوکم و سیاسەتدا،
لەرووى کۆمەڵایەتییهوه، لەرووى جەنگ و ئاشتییەوه، لەرووى
پێکەوه هەلس وکەوتکردنى پێکەتەکانى کۆمەڵگاوه، شەریعت
بەدانانى چەند ھێڵى گشتى و چارچۆیهكى فراوان، ئىکتىفای
کردوه، چونکە خۆى کاربەجى دەزانى کە بەشەر لەرووى ماددى
و ھەلسوکهوتى دنیاىیهوه، زۆر گەشەدەکات و بەرھەو پێش دەچێت،
بۆیە شەریعت دەقى کەمى داناون، تاکو دەست و پێمان نەبەستى،
عەقلمان ئازادى، بۆ ئىجتىھاد و کۆششکردن و پرکردنەوى ئەو
بۆشایانەى کە خۆى کاربەجى بەجى ھىشتوون، بۆ گۆرانى
زەمان و پەرەسەندنى کۆمەڵگاكان.

ئىنجا ئىمە بە فەزلى ئەوە كە لەبەر پۇشنایى وەحیددا كارو
چالاكییه كانى خۆمان دەكەین، براو خوشكە بەرپزە كانم! لە پرووی
سیاسییه وە دامەزاروو سەقامگیربووین و، ھەر پۆژە پروومان لە
لایەك نە کردو، ھەروەھا بە ھاوسەنگی مامەلەمان کردو، خۆمان
پاراستو لە تێپەراندن و كورت ھینان، لە پرووی سیاسیە و، ھەمیشە
ھەولەنداو لە سەنگەری بەشخوراوانداین، ئەو سەنگەرەى كە
ھەموو پێغمەبەرانی خوا (ﷺ) تێیدا بوون، ھەروەھا لەبەرانبەر
ستەمكاران و خۆسەپینەران و خۆبەزل گران و خۆشگوزەرانا
بوەستین، ئەوانەى كە ھەموو پێغمەبەرانی (ﷺ) دژایەتییان کردوون،
تەماشای ھەموو قورئان بکەن، تەماشای بەسەرھاتی پێغمەبەرانی
بکەن (ﷺ) لە نووحە و ھەتا پێغمەبەرى كۆتایی، كى شوینكە و تووى
پێغمەبەرانی بوو؟!، رەش و رووت و چەوسیندراو، ماف خورا

و ماف پيشل ڪراوه ڪان (المستضعفون) نهدي ڪي دڙي پيغهمبه ڪران
 بووه؟!، خو سه پينان، خوشگوزهرانان، تاوانباران و زيده پوييڪاران!
 (مستڪبرين، مترفين، مسرفين، مجرمين)، ٽيمهش له نه نجامي نه وهدا
 ڪه خوا ته و فيقي داوين له بهر پوڻاين و هحييدا سياست بڪهين،
 هه ولمانداوه وه ڪ پيغهمبه ڪران بڪهين، هه ولمانداوه لهو سه ننگه رداين
 ڪه پيغهمبه ڪران تييدا بوون و، هه ولمانداوه دهستي نه وانه بگزين و
 پيشي نه وانه بگزين ڪه پيغهمبه ڪران له بهرده مياندا وه ستاون و له
 پيشياندا وه ستاون، دوزمني سه سه ختي پيغهمبه ڪران بوون (ﷺ)،
 واته: خو سه پينان و سته مڪاران.

هه روه ها ٽيمه به هوي شوين ڪه وتني پيغهمبه ڪران وه (ﷺ) فير بووين ڪه
 ڪاري سياسي بڪهين به ره وشت به رزي و سه راسيتي و دل سوزي
 و به به زهي و پهرو شه وه له گهله هموو ڪه سدا، با ڪينه و بوغزي
 ميڙووي نه مانجو ويني و له ميڙو ودا نه زين، چاومان له توله ڪردنه وه و
 داخي دلي خو پي رشتن نه بي به هيچ ڪه س، به لڪو به به زهي و
 پهرو و راسيتي و دل سوزي، له گهله هموو لايه ڪدا مامه له بڪهين،
 وه ڪ پيغهمبه ڪران فهرمو ويانه: ﴿وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ﴾ الاعراف.

هه روه ها له بواري ڪومه لايه تييدا، وه حيي خوا فيري ڪردووين
 ڪه مروڻه ڪان هه موو وه ڪ يه ڪن، مروڻه ڪان هه موويان له دايڪ و
 بابيڪن: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ
 شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ
 عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ الحجرات.

خوا له سه رووی ههوت ئاسانه وه بانگی مرۆڤایه تیی ده کات، ئه ی
 خه لکینه! ئیوه مان له نیرو مییه ک، (دایک و بابیک) خولقاندوه،
 گیراومانن به چهند گهل و تیره یه ک، تا کو پیک ناشنابن، پیکه وه
 هاوکاربن، به ریزترتان له لای خوا پاریز کارترتانه، خوا زانای شاره زایه.
 که واته: کهس بو ی نیه هیچ ئیددیعیایه ک به سه ر کهسی دیکه دا
 بکات، هیچ کهس بو ی نیه که لکه له ی ئه وه ی له که له دا بی، خه لک
 خزمه تکارو کو یله ی بی، ئه ویش سه ر ده ستیان بی و ئه وان بن ده ست
 بن.

ههروه ها وه حیی خوا فییری کردوین که ئیمه نه ته وه که ی
 خوشمان له ئاستی نه ته وه کانی دیکه ی دنیا دا ببینن، چونکه خوا
 ده فه رموی: ﴿وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا﴾ (الحجرات). چهنده
 عه ره ب و تورک و فارس نه ته وه ن، وه ک سی گهل ی دراوسیمان،
 کوردیش به قه ده ر ئه وان نه ته وه یه و، خاک و خه لک و زمان و
 میژوو و کلتووری خۆی هه یه، هیچ جیاو زایی نیه له گهل ئه واندا و،
 هه موو ئه و مافانه ی ئه وان هه یانن، شه ریعت فییری کردوین،
 بزانی ن نه ته وه که ی ئیمه ش ئه و مافانه ی هه ن، ئه گه ر ئیستا لی
 به هره مه ندیه، ئه وه لی زه وت کرا وه ده ستی لی به سه ردا گیرا وه.

تهوهرس دووهم

له پرووی نیشتمانی و نه تهوویهوه

ههرچی که ده یلیم هه ول ده دهم سه رنجیک له واقعی ئیستامان بدهم، دوایش ته ماشایه کی داهاتوو بکه م، داخو چیبکه یین؟ نیشته یان، تهو زهویهیه که نه تهویهیه که له سه ری ده ژین، کومه له خه لکیک له سه ری ده ژین.

نه تهو هس تهو کومه له خه لکه ن که ته گهر زولمیان لی نه کرابی، ده بی له خاکه که ی خو یاندا سه ربه ست و ئازاد بژین، هه موو تهوانه ی که له بی ری نه تهوایه تی ده کولنه وه وایانگوتوه، هه موو نه تهویهیه که بو ی هه یه و مافی هه یه، له سه ر زه مینی خویدا ئازادو سه ربه ست بژی و، کهس نه یکاته هاوولاتی پله دوو و سی، کهس نه یچه و سی نیته وه و مافی ئابووری لی زهوت بکات، و خیرو بی ری به تالان به ری و، مافی سیاسی لی زهوت بکات و، له جیاتی تهو بریاربدات و، مافی ئایی لی زهوت بکات و، مافی کلتووری لی زهوت بکات و، ده بی هیچکهس هیچ مافیکی لی زهوت نه کات، تهوه مانای نه تهویهیه.

ئایا ئیمه ئیستا واقعی نیشتمانی و نه تهویهیه خو مان چو ن ده بینین؟ هه موو لایه ک ئاگادارن، ئیمه ئیستا له واقعیکی زور دژوارو خراپدا ده ژین: له پرووی نیشته مانییه وه، نیشتمانی کورد هه ر له په یمانی شوومی (سایکس - بیکو) وه، که له سالی ۱۹۱۶ ز داله نیوان بهریتانی او فهره نساو پروسیادا به سترا، دوایش زله یزه کانی

دیکهش دهستیان له پشندان، هر له و کاته وه نیشتمانی ئیمه، نیشتمانی نه ته وهی کورد وه ک گوشتی خیری به خشراوه ته وه به سه ر چوار ولاتی دراوسیدا، به شی زۆرتی به تورکیا وه لکیرا وه، به شیکی به عیراقه وه، به شیکی به ئیرانه وه، به شیکی به سووریا وه، به شیکیشی له هه ندیک له ویلاته پیشو وه کانی یه کیتی سوڤیه تی پیشو و دایه.

له رووی نه ته وه ییه وه، که نیشتمان دابهش ده کری، نه ته وهش به هه مان شیوه هر بهش بهش ده کری و، نه ته وه که شهان هر بهو شیوه یه، ئنجا ئیمه ئه م حاله ته، به حاله تیکی ناشه رعیی ده زانی و به سته میکی نه ته وه یی ده زانی و، به سته میکی دینیشی ده زانی، که له نه ته وه نیشتمانی ئیمه کرا وه.

کاتی خۆی دوا ی په یانی شوومی سایکس - بیکۆ له ۱۹۱۶ ز دا، په یانیکی دیکه به ستر له نیوان زله یزه کانی ئه و کاته دا، به تایه ت به ریتانیا و فه ره نساو رووسیا، په یانی سیقه ر، که له به نه ده کانی: (۶۲) و (۶۳) و (۶۴) ی ئه و په یان نامه یه دا، دان به مافه کانی نه ته وه ی کور د دا هیندرابوو، که هه رکاتیکی ئه و نه ته وه یه ویستی، ده توانی قه واره ی سیاسیی خۆی هه بی، کورته که ی ئه وه یه، به لام دوا یی له سالی ۱۹۲۳ ز دا، هر ئه و زله یزانه ی که ئه و کاته خۆیان به کو یخای دنیا ده زانی، په یانی لۆزانیان به ست و هه رچی له په یانی سیقه ر دا گو ت بوویان، هه موویان هه لوه شان ده وه به جو ریکی دیکه دهستیان کرد به ته خشان و په خشان میراتی ده و له تی عوسمانیی و، ده ست به سه ر دا گرتنی دنیا به تایه تی دنیای رۆژه لاتی نیوه راست که ئه و نا وه جو گرافیه یان لینا، بو ئه وه ی پیی نه لین عاله می ئیسلامیی،

ئىمە لەو كاتەو ئەو واقعە شوومەى كە ئىستا تىيدا دەژىن،
 بەسەرماندا سەپىندراو، كەواتە: ئەو واقعە ستەمكارانەيەى كە
 نىشتان و نەتەوەى ئىمە بەدەستىيەو گەفتارە، ھۆكارە كەى ئىرا دەى
 زالمانەى زلھىزە كانى ئەو كاتە بوو، ھى ئىستاش كە تە كرىسى
 ئەو واقعە زالمانەيە دە كەن، ئەو كاتە ئەمىرىكا وەك ئىستا
 زلھىزە بوو، بەلام لە دواى شەرى جىھانى دووم، ئەمىرىكا بوو
 بەو زلھىزە كە ئەویش كە ھەر تە كرىسى ئەو واقعەى كەردەو،
 جەختى لەسەر ئەو كەردەو، ئەو بىرارانەى كاتى خۆى زلھىزە كانى
 پىشوو دابوويانن.

بەلام ئايا بۆ خوشمان بى خەتائىن؟ نەخىر، ھەمىشە بە ھەلەى
 دەزانم دەستى چەورى خۆمان بەخەلك بىرپىن و خۆمان وەك
 بەرزەكى بانان دەرچوئىن، وەك چۆن ئەو زلھىزانە خەتابارى يە كەم
 بوون، خوشمان بى خەتائە بوو، خوشمان لە نىو خۆدا ناتەبايى و
 دل و عەقل گچكەيى، تەنيا بىر كەردنەو لە خىل و ھۆزو بنەمالەو
 بەرزەو ھەندىيە كانى خۆو، پىكەو ناكۆك بوون، كە ھەتائەم كاتەش
 ئىمە بەو دەرەو دەنالىن، ئەو لە باشوورى كوردستاندا خۆتان
 دەبىنن كە ولات، بە دەست خۆمانەو ھەو ماوەى (۳۰) سى سالا
 ئىمە حاكىمى ئەم بەشەى كوردستانىن، بەلام دەبىنن چۆن ئىدارە
 دەدرى: كە ھەم لە پرووى جوگرافىيەو بەشمان كەردەو، ھەم لە پرووى
 سىيايەو، ھەم لە پرووى ئىدارەو بەرپەردنەو.

بەپىزان! لىرەو دلسۆزانە سەرنجى ھەموو لايەك پادە كىشەم، چ
 ئىوەى بەرپىز، چ لە پشت ئىوەو ھەركەسىك كە گوئى لە قسەمانە،
 بۆ چەند شتىك:

باشه ئەو زلەتیزەکان کاتی خۆی کوردستانیان لێ دابەشکردین،
 نەتەوێ کوردیشیان پارچە پارچە کرد، ئەو زولمیکەو ئۆبالییکەو
 لە ئەستۆیاندا، بەلام ئەدی گەلە دراوسێ مسوڵمانەکانمان، عەرەب
 و تورک و فارس، بۆچی بەو نەخشەییەو پابەند بوون؟ بۆچی ئەو
 ئاوەی ئەوان رشتیان، ئەوانیش پێیان پێی خست؟ بۆچی تەکرێسی ئەو
 واقعە زالمانەیان کرد؟ بێگومان بە ئەندازی ئەو کە تەکرێسی ئەو
 واقعە زالمانەییە دەکەن، خەتابارن، باشە گریمان ناتوانن بپار بەدەن بۆ
 دەوڵەتێکی کوردستانی، بەلام خۆ هەراکام لە ئێران و تورکیا و سووریا،
 عێراقیش دیارە کە دۆخە کە جۆریکی دیکەییە، دەتوانن بپار بەدەن بۆ
 هەریەکێکی فیدرال، یان لانی کەم ئۆتۆنۆمییەکی راستەقینە بۆ ئەو
 کوردستانە کە لێندراوە بەوانەو، ئەو نیشتمانە کوردە کە خەڵکیک
 لەسەری دەژی بە ناوی نەتەوێ کورد، هەلبەتە ئێمە لێردا باسی
 نەتەوێ کورد دەکەین، ئەگەرنا هەموو ئەوانە کە کوردوستاندان
 کە مایەتیەکانی وەک تورکمان و مەسیحییەکان و یەزیدیەکان و هتد،
 هەموو ئەوانە، ئەوانیش هەر چارەنووسیان لە گەڵ ئەو نەتەوێ
 کوردەدا بوو.

هەروەها با گەلییەکی دیکەش لە خۆمان بکەین، با هەر گەلیی
 لە گەلە دراوسێکان نەکەین، لە عەرەب و تورک و فارس، ئێمە کە
 نەتەوێ کوردین، تەماشای بکەن بزانی زمانی کوردییان لە کوێیە، بزانی
 عادەت و نەرتی کوردییان لە کوێیە، بەرگ و پۆشاکێ کوردییان لە
 کوێیە؟ پۆژیکمان داناوە لە سالدای بەرگی کوردیی، پۆژیک بۆ
 پۆشاکێ کوردیی! باسیش دەکەین دەلێین: ئیمپریالیزمی پۆژەللات و
 پۆژاوا و داگیرکەرانی ئیمپریالیزم، ئێمە کە چەوساندۆتەو، دەوڵەتانی

دراوسیش ئەو چەوساندنە وە یەیان بەرپەسمیی دان پییدا هیناوە، ئەدی شتەکانی دیکە ی کە بە دەست خۆمان! ئەی هەلگەرانە وە ی خۆمان، لە رابردووی خۆمان لە میژوو و کلتوور و زمان و بەرگ و پۆشاکی خۆمان، ئەدی ئەو خەتای کێیە؟ ئایا ئەو جۆریک نیە لە خۆ دۆراندن؟ لە تیشکان و بەزین لە بەرانبەر پۆژئاوا و کلتووری پۆژئاوا؟! ئایا ئەو جۆریک نیە لە زەربیی سفرکردنی میژوو و رابردووی خۆمان؟ ئەگەر تەماشای شێرە ژنان و کەلە پیاوانی میژوو ی خۆمان بکەین، هەموویان بەرگ و پۆشاکیان، کوردییە، هیچ شتێکی دیکەیان نیە، هەموویان بە زمانی کوردیی رەسەن دواون، هەموو ناوونیشانەکانیان بە کوردیی بوون، لەو کاتە وە ی دەرکی ئەو یان کردووە کە ئەوان گەل و نەتە وە یە کن، چونکە پیشتر ئە دەبیاتی عەرەبیی و فارسیی و تورکیی زال بوو، مەبەستم ئە وە یە کە هەندێ شتیش خەتای خۆمانە و، دەبی بە خەتای خۆشان بزائین.

ئنجای ئەو ناتەبایی و دوو بەرەکییە، کە وە ک گوتم لەم بەشە ی کوردستانی خۆمان و، لە بەشەکانی دیکە ی کوردستاندا، هەر حیزبێک دەسەلاتی دەبی، ئە وە ندە ی کە دەسەلاتی هە یە بۆ خۆی مۆنۆپۆلی دەکات، بۆ خۆی زەوتی دەکات، پێی وایە دەبی بەس خۆی، خاوەنی قسەبی، هەمان ستەم کە عەرەب و تورک و فارس کردوویانە، ئە ویش وە ک ئەوان دەکات، کە لە راستییدا، ئە وە زوڵمێکە بۆ خۆمان لە خۆمانی دەکەین و کەس لیانی ناکات.

بۆیە من پێموایە چارەسەری کێشە ی نیشتمانیی و نەتە وە یی ئێمە، بە وە دەبی کە سەرەتا ئێمە بروامان بە وە بی کە ئێمە خاوەنی نیشتمانیکی و، دەبی نیشتمانی کە ئازادو سەربەست بی و، خاوەنی

نەتەوویە کین و، پێوستە ئەو نەتەوویە لەسەر ئەو نیشتمانە خاوەنی قەوارە ی سیاسی خۆی بێت، بەو شیوەیە کە بۆی دەگونجی، ئەو بە نەسبەت ھەموو بەشەکانی کوردستانەو، بە نەسبەت خۆمانەو، لێرە: ھەریمی کوردستان، پێوستە کاری زۆر جیددی بەکەین کە ئێمە سەرەتا ھەریم بگێڕینەو بۆ سنوورە ئاساییەکانی خۆی، پێش ڕیفراندۆم، ھەقی خۆمانە ھەموو ئەو ناوچانەی کە بە کوردستانی دادەنرێن، کار بەکەین ئەوانە بگێڕینەو بۆ سنووری ھەریم، دەزانم زەحمەتە، بەلام ئەو ھەق و مافیەکە و دەبی لەسەری بچین و، ئێمە ئەو بە ئەرکیکی شەریعی دەزانین.

ھەر ھەوا پێوستە کاری جیددی بەکەین لە گەڵ حکومەتی نیوەندی دا، بۆیە کلائی کردنەو ئەو مەسەلانەی کێشەیان لەسەرە و جیی مشت و مرن، ئەو چەند سالی ئێمە دەستورمان داناوە و چەند لیژنەیە ک دانراون، بەلام ھیچ! چەند جار بەشداری لە حکومەت دا کرا، حیزبەکان دەچن بە دەم ئیمتیازە حیزبی و تاییەتیەکانی خۆیانەو، بەلام ئەو کێشانەی کە پەيوەستن بە ھەموو ھەریمەو، بە ھەموو خەلکی عێراقەو بە ھەریمی کوردستانیشەو، ئەو کێشانە کاری جیددییان لەسەر نەکراوە، لە راستیدا ئەو ئامانجە گشتییانە بە قوربانیی شتی دیکە ی گچکە تر کراون.

تەۋەرىش سىيەم

لە روۋىي سىياسىيەت

ئىمە ئىستاتىكا ۋە كۆمەلى ئىسلامىي بىر يارى ئۆپۈزسىۋىن بوونمان داۋە، بەلام ئۆپۈزسىۋىن (معارضۋە) بوون بە نەفەسى خۇمان، لاسايى كەسمان نە كىرۋەتەۋە، زەقتىرىن ھەلۋىستى جياكەرەۋەى ئىمە ۋەك ئۆپۈزسىۋىن ئەۋەيە، كە دىلۋىزىۋىن بۇ ھەموو لايەك، بە چاۋى دوزمىن تەماشايى ھكۈمەتمەن نە كىرۋەۋە ناشىكەين، وانىن خەۋن بەۋە بىنىن خەلۋى ناشىرىن بىكەين ۋ خەلۋى بىروۋىن، چۈنكە ئىمە لە ۋىلايەت ۋ لە نىشتەمانىكىداين ۋ، ھەموومان خاۋەنى قەۋارەيەكى سىياسىين، بە كىرۋە كۆشش ۋ خەباتى ھەموو لايەك ھاتۋە دى، بۇيە ئىمە ئۆپۈزسىۋىن، ۋەك پەخنەگىرن لە ھكۈمەت ۋ لە ئەداى ھكۈمەت ۋ راستكىرۋەۋەى ھەلۋە كانى ۋ، چاككىرنى ۋ گەشە پىدانى ھكۈمەت كە لە ئاستى داخۇزايىە كانى خەلۋى ۋ چاۋەروانى خەلۋى ۋ جەماۋەرماندا بى، ئىنجا كە بوۋىنە ئۆپۈزسىۋىن، شىتۋىكى دىراسە كراۋىۋە، كىتۋىر نەۋەۋە، شىتۋىكى نەۋەۋە ۋ خەيلىك بى بەسەرماندا بى، بەلۋە بە پىشۋىنى ۋامان دەھاتە بەر چاۋ ئەۋ ھكۈمەتەى كە درۋست دەۋى، ھكۈمەتۋىكى ھىزىبى ۋ ئەمنى دەۋى، كە ئەۋە ئىستاتىكا زۆر جوان ديارە، بۇيەش كاتى خۇى ئىمە تەسرىچىكىماندا گۇتمان: ئەم ھكۈمەتە بە شايستەى ئەۋە نازانىن تىيدا بەشدار بىن، بەلام دوزمىنى نىن ۋ، پىپان خۇشە ھەلۋە نەكات ۋ، پىپان خۇشە ئەدائىكى باشى ھەبى ۋ ھكۈمەتى ھەموو

لايه ك بى و دلسۆز بى بۆ ھەموو لايەك، كە ئەو ھەش ئەركى
 ھەر ھۆكۈمەت يىكە، ئىنجا ئۆپۈزسىيۇن بوونى ئىمە كارىگەر بوو،
 چ لە نىو ھەرىمى كوردستاندا، چ لە ئاستى پەرلەمانتارانمان كە
 ديارە رۆلى سەرەكىي لە ئۆپۈزسىيۇنبووندا، پەرلەمان دەيگىرپىت، چ
 لە بەغداشدا.

ھەر ۋەھاش ھەمىشە ھەولمانداۋە ھەلۆيستە كانمان ھاوسەنگ بن
 و دلسۆزانە بن، ئىنجا ئەگەر تەپەرفى بەرانبەر بە جورىكى دىكە
 بىخوئىتتەۋە، ئەو ھەتەي خوئىندەۋە ھەلەي خۇيەتى، بەلام
 لە راستىدا كاتىك فراكسيۇنى ئىمە دەلى: دەبى ھۆكۈمەت و
 سەرۋكى ھۆكۈمەت بىرسىندى و پەلكىش بىرى بۆ پەرلەمان
 و ۋەلامى ئەو پىرسىيارانە بداتەۋە، ئايا ئەو دلسۆزى نى؟ دۆست
 ئەو كەسەيە دەتگىرىنى، دوزمن ئەو كەسەيە پىت پى دەكەنى،
 من كە دەلىم: ئەو ھەلەيە مەكە، ۋابكە ۋامەكە، ئەگەر نا
 سەرت بە فەتارەت دەچى، دەبى زۆر سوپاسم بىكە، نەك بلىي:
 ئەو لە پشت پەردەي رەشەۋە تەماشامان دەكات و دەيانەۋى
 ئىمە پروخىين، نا، من دەمەۋى نەرووخىي، بۆيە رەخنەت لى
 دەگرم، رەخنەۋ ئۆپۈزسىيۇن بوونى ئىمە بىياتنەرانەۋ دلسۆزانەۋ بە
 پەرۋشانە بوۋە.

ئىنجا ئىمە لە پەيوەندىيە سىياسىيە كانماندا، بەردەۋام ھەولمانداۋە
 كە ئەۋەي سەنگى مەھەك و پىۋەرە بۆ ئىمە، بەرژەۋەندىي
 گىشتىي بى، چ لە بەغدا، ھەر كىشەيەك ھاتىتتە پىش، فراكسيۇنى
 ئىمە لە بەغدا، ئەگەر بە قەبارەش كەم بوون، بەلام بە مەعناۋ

به کاریگه‌ری زۆر بوون، میسداقیه تیان هه‌بووه، هه‌ولمانداوه له‌گه‌ڵ هه‌موو ئه‌و کیشه‌ په‌وایانه‌دا بین، که هه‌ریمی کوردستان له‌گه‌ڵ حکومه‌تی نیوه‌ندی‌دا، هه‌پیوون، به‌لام مه‌رجیش نیه له هه‌موو شتی‌کدا هه‌ر به‌و شیوه‌یه په‌فتارمان کردی‌ت، که لی‌ره هه‌ردووک حیزبی حکوم‌ران پێیان خۆشه، چونکه مه‌رج نیه ئیمه هه‌ردوو حیزبی حکوم‌ران له هه‌موو شتی‌کدا به‌هه‌ق بزانی، هه‌ر شتی‌ک به‌هه‌قی بزانی، پشتگیری ده‌که‌ین، به‌لام دنیاین که لی‌ره‌ش که‌م و کورپی زۆره‌و، که‌م و کوورپی‌ه‌کانی خۆمان که حکومه‌تی نیوه‌ندیی به‌ده‌م چاومان‌دا ده‌ده‌نه‌وه.

ٹایا لہمہ و دوا چی بکہین لہ پرووی سیاسیہ وہ؟ جاری پیمانویہ
کہ دہبی بہ جیدیدی و بہ کردہ وہ دہست بکہین بہ پاکسازی و
چاکسازی.

پیش کایہ کانی ژیان، پیش لایہ نی سیاسی و ئابووری و ئیداری،
دہبئ له عقل و دئی خۆماندا پاکسازی و چاکسازی بکەین.

ئىنجا با من بۆتان پروون بىكەمەو: ئايا ئەو كەسەي كە بە
شېۋەيە ك ئىدارەي ئەم ولاتە دەدات، بە بەرژەوەندىي خۆي و
بنەمالە كەي و عەشیرەت و حیزبە كەي تەواوبى، بەلام بە زەرەري
كۆي خەلك تەواوبى، بۆچى وا دەكات؟ بىگومان چونكە جۆري
بىر كرنەو وەو ھەست و نەستە كەي وايە، بۆيە دەبىي لە عەقل
و دلەو ە ئىمە ھەولبەدين بارو دۆخە كە راست بىكەينەو، دەبىي
شېۋەي بىر كرنەو كەمان راست بىكەينەو، ولات ئاوا بەرپەو

نابردری، کئی ئەو مافەى بە تۆ داوێ کە تۆ خۆت بە خاوەنى
 بن زەوىى و سەر زەوىى و ھەموو شتێکى ئەم وڵاتە بزانی،
 خەڵکى دیکە بە ھىچ نەزانی، کئی ئەو مافەى بە تۆ داوێ؟
 لە راستیدا دەبێ بێرکردنەوێ ھەست و نەستە کان راست
 بکەینەوێ، خوا ھەرموویەتى: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا
 مَا بِأَنفُسِهِمْ ۗ﴾ (الرعد).

واتە: خوا واقعی ھىچ کۆمەلگایە ک ناگۆڕی، (واتە: واقعی سیاسى
 و کۆمەلایەتیی و ئابوریى) تاكو ئەوان دەروونی خۆیان نەگۆرن،
 دەروون واتە جوړی بێرکردنەوێ، جوړی ھەست و نەست و خولیاو
 نیەت، دەبێ لەوێوێ گۆرانکاریى بکەین و دەبێ لەوێوێ پاکسازی
 بکری، دەبێ لەوێوێ قیادەى سیاسى کورد، ئەوانەى تاكو ئیستا
 لەم وڵاتەدا ئەمرو نەھیان بەدەستە، دەبێ لێرەوێ خۆیان بگۆرن،
 بزانی کە ئەم وڵاتە ھى ھەموو لایە کە، خوا دەفەرموی: ﴿وَالْأَرْضُ
 وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ۗ﴾ (الرحمن).

واتە: خوا زەوى بۆ خەڵک داناوێ، نەیفەرمووە بۆ فلان مال
 و فلانکەس و فلان حیزب و، بۆ کەمێنەپەکی ملیاردلێر! نا،
 بۆ خەڵک، بە گشتی ھەروەك خۆى دادگەر دەفەرموی: ﴿خَلَقَ
 لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ۗ﴾ (البقرة).

واتە: ئەوێ لە زەویداى بۆ ھەمووانتانى دروستکردوێ... ھەروەھا
 دەفەرموی: ﴿كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ ۗ﴾ (الحشر).

واته: با مال و سامان له دهستی دهولمه‌نده کانتاندا کورت
هه‌لنه‌یه‌ت، که‌مینه‌یه‌ک بینه‌میلیاردلیر له‌حیزب و خزم، زۆرینه‌کیش
به‌و شیوه‌بن که‌ده‌بینرئ، ده‌بی ئه‌و بیرکردنه‌وانه‌راست بکړینه‌وه،
ئنجاده‌توانین له‌کایه‌کانی دیکه‌دا، چاکسازیی و پاکسازیی بکه‌ین.

ئنجاییمه‌پرپارمان وایه‌که «خوا پشتوانیی» به‌رده‌وامیی و
دریژه‌بده‌ین به‌هاوسه‌نگیی سیاسیی خۆمان و دلسۆزیی خۆمان
بو هه‌موولایه‌ک، هه‌روه‌ها پرپارمان وایه‌که پابه‌ندیی باشتر
به‌بنه‌ماکانه‌وه بکه‌ین و، جه‌ختکردنه‌وه‌ی پتر له‌سه‌ر هه‌ر چی
زیاتر له‌سه‌نگه‌ری سته‌م لیکراوان دابوون و، وه‌ستان له‌به‌رانبه‌ر
سته‌مکاران و خۆسه‌پیناندا، هه‌روه‌ها هه‌ول ده‌ده‌ین کاری جیددی
زیاتر بکه‌ین، بو هه‌رچی زیاتر فراوانکردنی بازنه‌ی کۆمه‌لی
ئیسلامیی، ئه‌م کۆمه‌لی ئیسلامیی که‌خه‌لکیکی زۆر هیواو
ئاواتی خۆی پیداهه‌لواسیوه، خه‌لکیکی زۆر ئومیدی خیر و
متانه‌ی پیی هه‌یه، متانه‌و ئومیده‌که‌شیان، خوا پشتیوانیی له
جیی خۆیدایه، ئه‌م کۆمه‌لی ئیسلامیی «له‌و برایه‌ی خۆتانی
وه‌ربگرن» به‌م قه‌باره‌و ناو و نیشانه‌ی ئیستای، نابیته‌جیی
متانه‌و ئومیدی خه‌لکیکی زیاترو، ده‌بی هه‌ولبه‌ده‌ین کۆمه‌لی
ئیسلامیی فراوانتر بکه‌ین، ئنجا بو ئه‌وه‌ی فراوانتری بکه‌ین و
تاكو سیبه‌ره‌که‌ی و باوه‌شه‌که‌ی فراوان و گه‌وره‌تر بی و، جیگای
ئومیدی خیری خه‌لکی زیاتر بی، ده‌بی ناو و نیشان و ئامرازه‌کان
و شیوازه‌کانی کاری و هه‌رشتیک گه‌شه‌پیدانی کۆمه‌لی ئیسلامیی
په‌کی له‌سه‌ری بکه‌وی، بیگۆرین، ئه‌وانه‌ی ناتوانن خۆیان بگۆرن

ناشتوانن خه لک بگورن، که سییک واقعی پی ده گوردی، خوی
 پی بگوردی، خوا وا ده فهرموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا
 مَا بِأَنفُسِهِمْ﴾ ﴿١١﴾ الرعد.

واته: ئە گەر خۆمان نه گورین، خه لکمان چۆن پی ده گوردی؟
 ئە گەر خۆمان والی نه کهین که خه لکیکی زیاتر لیان بیته پیش
 و له گه لماندا هاوکارو ده ستبارگر بی، چۆن ده توانین، گورانکاری
 بکهین؟ با خه لک هه مووی نه یه ت نو یژی جه ماعه تمان له گه ل
 بکات، به لام با بیین له گه لماندا هاوکار بن بۆ ریشه کیش کردنی
 سته مکاری، گه نده لی، پۆخه لی، قۆرخکاری و بۆ چه سپاندنی
 داد گه ری.

هه موومان پیوستیان به داد گه ری هه یه، هه موومان له زو لم و
 سته م و له قۆرخکاری زه ره مه ندین، ئەو شته ی که هه موومان
 پیوستیان پی هه یه، بۆ هه موومان باشه، با هه ول بدهین
 به هه موومان بیچه سپین، ئەو شته ی بۆ هه موومان خراپه، با
 به هه موومان هه ول بدهین ریشه کیشی بکهین، ئیمه وه ک کۆمه لی
 ئیسلامی به ته نیا ئەوه مان پیناکری، به م قه باره ی ئیستاهه م
 شیوه ی ئیستا، بۆیه ده بی خۆمان والی بکهین که خه لک «وه ک
 گوتم» له گه لماندا زیاتر هاوکارو ده ستبارگر بی، که دوایی من له
 کاتی موناقه شه کردنی ماده ده و پرگه کانی په پره وی نیو خۆدا، هه ندی
 پیش نیارم ده بن، عه رزان ده که م، به لام لی ره هه ره به گشتی ده یلیم.

ھەرۋەھا ئىمە دەبى كارى زياتر بىكەين بۇ لەيەك ۋەنيزىكخستنى
 بەشەكانى تەۋژمى ئىسلامىي، لەم ۋلاتى ئىمەدا خەلك مسولمانە
 بەگشتى، لايەن ۋ كەسانىك ھەن كاردەكەن بۇ ئىسلام كە
 لەچارچىۋەى تەۋژمى ئىسلامىيدا كۆبۈنەتەۋە، ئىمە دەبى ئەۋ
 تەۋژمە ئىسلامىيە زياتر لەيەك ۋەنيزىك بخەين، دەبى زياتر
 كارى پىكەۋەيى ۋ تەبايانە بىكەين، پىكەۋە ھاۋكارىي ۋ دەستبارگرىي
 بىكەين، كاتى خۆى زۆرمان گوتە، بەلام پىۋىستە لىي ماندوۋ نەبىن،
 دۋاجار نيزىكتىن كەس لە ئىمەۋەۋ لە پرۆژەۋ كارو ئامانجەمان، ئەۋ
 خەلكەن كە لە چۋارچىۋەى تەۋژمى ئىسلامىيدا خۆيان دەبىنەۋە،
 ھەلبەتە بۇ ئەۋەش ھەرشىتىك پىۋىست بىكات لە تەبايى ۋ برايەتتى
 ۋ لە چۈنە پىش، ۋەك لە رابردوۋشدا كردوۋمانە، لە داھاتوۋشدا
 دەبى ئاۋى لى نەخۆينەۋەۋ ئامادەى ھەر ھەنگاۋنانىكىن، كە ئەۋ
 لەيەك نيزىكى ۋ تەبايى ۋ پىكەۋە كاركردەن، پەكى لەسەرى
 بىكە ۋى.

لىرەشەۋە من دەستخۆشىي دەكەم لە ھەموو ئەۋ خەلكانەى كە
 لەم گۆرەپانى ھەرىمى كوردستان ۋ دەرەۋەى ھەرىمى كوردستانىشدا،
 كار دەكەن، بۇ ئەۋەى جارىكى دىكە ئىسلام ۋ شەرىعەتى خواۋ
 ۋەجىي خوا بىكەنەۋە كالاي بالاي ژيانى ئەم خەلك ۋ ۋلاتەۋ،
 ھەموو ئەۋانەى كە كار دەكەن، چ لە حىزبىي سىياسىي دا، چ لە
 رىكخراۋدا، چ لە ھەر ھەۋلىكى خىرخوازييدا، دەست خۆشىي لە
 ھەمويان دەكەين ۋ ھەمويان بە نيزىكى خۇمان دەزانين.

تەۋەرىس چۈرەم

لە رووی ئابووری و گوزەران و چەسپاندنی دادگەرییەو

ئەندامانی بەرپیزی کۆنگرە ی چۈرەمی کۆمەلی ئیسلامی
خوشکان و بران! لە واقعی ئیستامان دا لە رووی ئابووری و
ژیان و گوزەرانەو، وە ک دەیینین، قری و پری و چینیەتیە کی
زۆر هەیه، قۆرخکاری و گەندەلییە کی زۆر هەیه، کە لەراستییدا
وشە ی گەندەلی و قۆرخکاری، پیموایە کەمە، لەبەرانبەر ئەویدا
کە ئیمە لە هەریمی کوردستاندا دەیینین، من لە هەولێردا دادەنیشم
و دەزانم چی دەگوزەری، لە سلیمانی و لە دهۆک و لە هەلەبجە و،
لە هەموو شوینەکان، دەزانین چ دەگوزەری، زۆریک لەوانە ی کە
بالادەستن، خۆیان بە خاوەنی مۆتەقی سەرزهویی و بن زهویی ئەم
ولاتە دەزانن، بەلکە خەلکە کەش بە خزمەتکار و کۆیلە ی خۆیان
دەزانن، کە ی ئەمە و یژدان و دینە! کوا دیموکراسیی و مافی مۆڤ
وا دەلی؟ پێش ئەوانەش کوا شەریعەتی خواو دینی خوا و دەلی؟
ئیمە هەموومان مۆڤین و، لەسەر ئەم زهوییە خوا پرزی ئیمە ی
خستۆتە ئەم و لاتەو، هەموومان لەو خێرو بێرەدا بەشدارین، بۆچی
دەبی خێرو بێرە کە، هەمووی بچیتە دەستی چەند کەسیک و چەند
مالیک و کەمینە یە کەو، کە پارەو سامانە کە ی ئەوێندە زۆری،
لێرە نەحەوێتەو و حەوالە ی بکات بۆ دەرەو، بەلام خەلکی دیکەش
سەد مەتر دووجای دەست نەکەوی، کە لە کۆلیتە خانوویە کدا

بىرى؟ ئايا بۇ ئەو خەبات كرا؟ ئىمە كاتى خۆي پىشمەرگە بووين
 ھەموومان وەك يەك بووين، بەرگ و، پۆشاكامان، پىلاومان،
 جىگاۋ رىگامان، ھەموومان وەك يەك بووين، ئەدى ئىستا بۇ
 چى ھەندىك چوونە ئاسمان؟ لە كۆي دەولەمەندى وات بىنيو، ھەر
 سەعاتەي سەد دەفتەر بکەوئ، لە كۆي بوو ئەو جۆرە كاسىيە،
 ئىمە نازانين چۆن ئەوانە ويژدانينان پۆژىك لە پۆژان خەبەريان
 ناکاتەو، نازانين دوايى ھەموومان دەچىنەو بەر دادگاي خوا، نازانين
 كە ئىمە پۆژىك دىت لىمان دەپرسىتەو، نازانين ئەو مىلياردلىرانە
 بە پارەي ھەرامى خەلک و ولات چۆن خەويان لى دەكەوئ، ئاھو
 ئالەي ھەندى ئەو فەقىرو دامائەي كە لە تەلەفزيۇن دەبىستين:
 چۆن دەژين و چۆن بەكولە مەرگىي دەيگوزەرئين، چۆن ئەوانە
 خەويان لى دەكەوئ؟!

بۆيە واقىعەكەي ئىستامان پرە لە قىرى و پىرى و چىنايەتتى،
 كەمىنەيەك لە سەريانەو پرژاو و، زۆرىنەيەك كىش لەبەريان پرژاو،
 كەمىنەيەك لە حىزب و خزم، بوونە مىلياردلىر و، زۆرىنەيەك كىش
 ئاتاج و نەدار!.

ئەم ولاتەي ئىمە تاراددەيەكى زۆر ژىرخانى ئابوورىيمان نى،
 ئەم ولاتەي ئىمە زۆربەي گەنجەكانى عاتل و باتل دەخولینەو،
 سەرى خويان ھەلدەگرن بۆ ھەندەران دەپۆن، لە جياتى ئەوئەي
 بىنين كارگە دروست بکەين و بەرھەمى خۇمالىيمان ھەبى، ئەم
 ولاتە بۆتە بازارى ساغکردنەوئەي كالاي ولاتانى دراوسى و ولاتانى

دوورو نيزىك، دواى (۳۰) سآل حوكمى خۆ جىيى، دواى سى سآل
 وﻻت به پړوه بردن، ده بوو ناوايىن؟ جاده و پړگاو بانمان ناوايى؟ ده بوو
 ژېړخانى نابور ييمان له پرووى كشتوكال و ناژه لداريى و پيشه سازيى،
 به و شيويه بى؟ هر قه سرو قىللا به رز ده كړينه وه، به لام له سهر
 حيسابى نه بوونى كارگان و، نه و كارگانه ي كه كاتى خوشى هه بوون
 له سهرده مى پړيى گور به گوردا، نه وانه ش هه موويان حه په لوش
 کران و فروشراون داخران.

نه گهر باسى نه وه بكه ين كه چهند دهرمان و خواردنى ئي كسپايه ر
 دپته نه م وﻻته، نه و بهر پرس و ده و له مهنده نه ي كه له گهل بهر پرسه
 گنده له كاندا شهريكه دزن، به قورگى نه م ميله ته يدا ده كن،
 خه لكىكى زور تووشى جوړه ها نه خوشيى شيرپه نجه بوون، كه
 نه وه به لايه كى زور گه وره يه و، ده بى بزانيں له چ واقيعى كدا ده ژين.

بيگومان نه م واقيعه ي ئيستاي ئيمه سيخناخه له ناوميديه كى
 زور، كه من ليره وه به هه موو لايه ك ده ليم: مروق نابى ناوميدو
 ره شيبى بى، كاتى هه لېژاردنيك دپته پيش، بچو به و شيويه دهنك
 بده كه پيتوايه حه ق ده چه سپى و، سته م و ناهه قيسى لا ده چى و،
 كو تايسى پى دپت، نه ك ده سته و نه ژنو دابنيش يى و له بهر خوته وه
 پرته و بوله بكه ي.

چاره سەر له چیدا ده بینین:

یه کهم: ده بێ ئیمه ههول بدهین په رله مان و حکوومهت و دهسته لاتى دادوهرى له قورگى حیزب ییننه دهر، حیزب هه موو شتیکی هه لלוوشیوه، حیزب وایکروه نه حکوومهت حکوومهت بى، نه په رله مان په رله مان بى، نه دهسته لاتى دادوهرى دهسته لاتى دادوهرى بى، بیستان له پوژانى رابردوودا، چون دادوهرى کرا؟ بهر له وهى دادوهرى بکرى و دهره نجامه کهى دهر بکه وى، چون راگهیه ندرا؟ ئه مه چى پى ده گوترى؟ ده بى ههول بدهین کار بکرى بو ئه وهى حکوومهت سه ربه خو بى و، له قورگى حیزب بیته دهر، په رله مان ده بى سه ربه خو بى و کانگای بریاردان و یاسا دانان و چاودیرى حکوومهت بى، من ده زانم دادوهرى به پزیمان هه ن، خاوه نی بیرو رای خو یانن، به لام به داخه وه وه ک دامه زراوه (مؤسسه) ی دادوهرى، دهسته لاتى قه زائى ژیر چه پوکی حیزبه، که سانیک هه ن خه لک ده کوژن، دواى له و بازاره ده خولینه وه، لیسه جی نه بووه، ده چی بو ئه ولا، له ولا جی نه بووه، دى بو ئیره، به لام که سانیکى دیکه له بهر ئه وهى ره خه ده گرن له حکوومهت، یاخود زانیاریان له گه ل یه کدا گوپیوه ته وه له باره ی شتیکه وه، ئه وه به جه ریمه و تاوان داده نرى!

دووهم: پیوسته کاریک بکهین ده ست هه لگیری له تالانکردنى خیر و بیرو ئه م ولاته، نازانم ئه وانه کهى تیر ده بن، بیستوومه هی واهیه چه ند ملیاری هیه، برادره تو تا کو تایى عومرى خوت بو کهى داناوه و، ده ته وى چه ندی دیکه بژى؟ ملیار دیره کانى دیکه ی دنیا چییان

لئى ھات؟ ئەو ولاتانەى كە ھەموو شتىكى عىبادو بىلادىيان بە ھى
خۇيان دەزانى، نەتبىنن چىيان لئى ھات؟ تۆش چىت لئى دى؟ خۇئەگەر
خەلکىش لىت پانەپەرپى و خەلکىش ژىرەو ژووت نە کات، ھەر خۇت
بە دەردى خوا دەمرى.

پىويستە ھەولبدەين ژىرخانى ئابوورىيان ھەبى، لەسەر پىي خۇمان
بوەستىن، چى دىكە ئەم ولاتە بازارى ساغکردنەوھى كالای ئەملاولا
نەبى و، چىدىكە گەنجەکانى ئىمە لە كورپان و لە كچان، بى كارو بى
ئىش نەخولینەو، قوتایی چەندىن سال دەخوئى، بە قەرزو قۇلە بە
نارەھەتیی و لەبەشى نىوخوئى، كەچى دواى تەواوبوونى خوئىدن كە
دەردەچى، تەعیین ناکرى و كاریكى دەست ناکەوئى، چونكە كاریكى
وايان كرده ئىش و كار نەبى لەم ولاتەدا، لەحالیكدە ئەم ولاتەى ئىمە
پەر لە كرىكارى بیانیى، تەنانت ئەوانەى كە خزمەتى مزگەوتە كان
دەكەن و، نىو شارو كووچە كان پاك دەكەنەو، ھەموویان بیانیین،
كەچى خەلکىش ھەیە لەبرسان خۇى دەكوژى، ئەو كۆمەلگایە زۆر
خراب ئىدارە دراو، پىويستە ھەول بدەين دادگەرىى بچەسپىنین،
پىناسەى دادگەرىى: دادگەرىى بریتىە لە وەرگرتنى ئەوھى كە مافى
خۇتەو، دانى ئەوھى كە حەقە لەسەرت (أخذ ما لك و إعطاء ما
عليك)، ھەندىكى دىكە دەلین: دادگەرىى بریتىە لە گىرانەوھى ماف
بۆ خاوەن ماف و، سپاردنى ئەرك بە بابای شایستە، ھەندىكى دىكە
دەلین: دادگەرىى تاكە ئامرازى مسۆگەرى سەقامگىرىیە، زۆر جار
باسى تەبايى دەكرى، باسى رىكىی دەكرى، بناغەى تەبايى و ئاشتیی
و كۆمەلایەتیی، بریتىە لە دادگەرىى.

دادگەریی دەرەنجامی ئەمانەیه:

ماف و ئەرک و ئازادیی پێویستە بۆ هەرکەسێک دەستەبەر بکری، سەرەوهریی یاسا، پێویستە شتیکێی مەشت و مەری لەسەر نەبێ، کاری دامەزراوهریی پێویستە بکری، چاودێری و لێپێچینهوه هەبێ، لە بەرپرسان بە هەموو جۆره کانییهوه، سەتم پریشە کێش بکری، لە ئەنجامی ئەوه دا، دادگەریی دەچەسپێ، کەواتە: دادگەریی شتیک نیه بە زار بگوتری، بە لکو پرۆسەیه کەو، دەرەنجامیکە لە کۆمه لێک پێشه کیی پەیدا دەبێ.

رێگەیاندا ئێ مەکتەبی مامۆستا عەلی بابێر

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

Google Play App Store

QR codes for Google Play and App Store

ئە تۆرە کۆمه لایه تیه بێگەن ئەمەلەتێن

www.alibapir.net

English - عربي - ئوردو

عەل بابێر AliBapir

عەل بابێر AliBapir

کە ئێ مەکتەبی مامۆستا عەلی بابێر

QR codes for social media and website

تەۋەرىش پىنجەم

لە روۋى خىزىنى و كۆمەلەيتىۋە

ئىستالەم ۋاقيەماندا، كارى زۆر دەكرى بۆ ھەلۋەشاندىنەۋەى خىزان، بۆ بىسەرەۋ بەرىى ئەخلاقى و پەۋشەتى، ھەلگىرانەۋەى ژن لە مېرد، مېرد لە ژن، كوپو كچ لە باب و دايكيان، ئەگەر راستەۋخۇش پىيان نەلېن، لەۋ كەنالاۋەۋە كە بەپارەى نەۋەتى دىراۋى ئەم ۋلاتە كار دەكەن، خەلگىك لە توركيان و ئىران و سوورىاۋە دىنن، گەنجەكانى ئىمە فىرى داروۋخانى ئەخلاق و ناپابەندىى دەكەن، ئاخىر كاتىك كە گەنجەكانت بەۋ شىۋەيان لىھات كە ئامانجىك نەبى لە ژياناندا، ئەۋ گەنجانە دەبى چ ئومىدىكى خىريان لى بىرى، ئەم ۋلاتە كە گەنجەكانى وايان لى بى، كە لە غەرىزەكانى خۇيان سەرتر نەبىنن، دەبى چ ئايندەيەكى رەش و تارىك چاۋەرىيان بىكات!!

ھەرۋەھا داروۋخانى پەۋشەت و پەۋاج پىدانى پەۋشەت نەمى، من زانىارىم ھەيە، لە ھەندى لەۋ شارانەى ۋلاتى ئىمە، چەندان شوپىنى تايەت ھەن، سەرپەرشتىى دەكرىن و، دام و دەزگای دژە تىرۆرو ئاسايىش دەخلىان بەسەريانەۋە نىە، بەلكو دەستيان لە پشەت دەدرى كە نىرگەلەيان تىدا دەكىشىرى، بەلكو زۆر لە نىرگەلە كىشان خراپترىشان تىدا دەكرى، كە شايستەى ئەۋە نىە لەم مەجلىسەدا باسى بىكەم، ئەدى دژە تىرۆرو ئاسايىش لەكوپىن، تا چارەسەرى ئەۋ دىاردەۋ نەخۇشەيە بىكەن؟ ئەدى نازانن ئەمە شىر پەنجەيەكە

له هەر میلله تیکى بىدات دايدەرزىنى؟ وه ک حافىز ئىپراهم دەلى:

وإنما الأمم الأخلاق ما بقیت فإن هموا ذهباً أخلاقهم ذهبوا
کۆمه لگاگان بریتین له ره وشت، که ره وشتیان نه ما، ده رۆن.

ته ماشای میژووی یونانی و فارسه کان و رۆم و میسریه کان بکه،
ته ماشای میژووی ده ولته تی ئیسلامی بکه، هه موو نه وانه کاتیک
که له رووی دارووخانی ره شته وه، له رووی نه مانى ئاکارو به ها
به رزه روو حیه کان وه، خراپ بوون، کۆتایان پیهاتوه و دارووخاون،
خراپترین ره وشتیش بریتیه له چینایه تی و قری و پری، هه روه ها
بوغرابوون، بوغرابوون به و پارو سامانه هه رامه ی که که وتۆته
به رده ستیان و، به و ده سته لاتو موزه ییه فه ی که به هه لباردن پى له
ته زویر و ساخته کاری به ده ستیان هیناو، به وه بوغرا بوون و نه و
هه موو خه لکه مان له گه لدایه، ئاخىر خه لکت چۆن له گه لدایه؟ بزانه
ئه و خه لکه به قه ناعه ته وه له گه ل تۆدایه؟ بزانه راست ده که ی
ئه و خه لکه ت له گه لدایه، یان به ته زویر و زار چه ورکردن، یان به
هه ره شه لیکردن و به هه لخه له تاندن؟!

چاره سه ر: پیموایه ده بی هه موو لایه ک به تایبه ت چینی سیاسى
ئه گه ر بیان هوی ئه م هه ریمه زایه نه بی، سه ر به ره و ئاسمان هه لپرن،
خوایان له بیربى و رۆژى دوايان بیر بیه وه، سه ره نجامى خوایان
بیربیه وه، ئه گه ر مسوولمان و راست ده که، هه مووتان له بیرتانه
ئه وانه ی که ته مه نیکتان هه یه که تازه راپه رین کرابوو، له مانگی
۱۹۹۱/۳ ز دا، خۆتان ده تانبینی که وه زع چۆن بوو، خه لک چونکه

ئومىدى ھەبوو، كە سىبەينى ھۆكۈمەت و پەرلەمانمان دەيى، كورد
 خاۋەنى بوونى خۆى دەيى، قەۋارەى سىياسىي خۆمانمان دەيى،
 خەلک سەبرى دەگرت، ئەۋكاتە خەلک ھاتو، بۆلان بە كىلۆ داۋاى
 ئاردى كوردو، زۆر نەدارىي و ھەژارىي بوو، بەلام لە لايە كەو
 خەلک ئومىدى ھەبوو، لە لايە كى دىكە ۋەش بەرپرسە كانى ۋەك
 خۆى دەبينىن، ئەۋ كاتەش بەرپرسە كان پىۋىستىيان بە خەلک
 بوو، ۋەك چۆن لە زەمانى شۆرش و پىشمەرگايە تىيدا، پىۋىستىيان
 بە خەلک بوو، خوا خوامان بوو خەلکكىك فەرموومان بىكات و
 شۆربايە كان بداتى، ئەۋ كاتەش بەرپرسان و حىزبە كان پىۋىستىيان
 بە خەلک بوو، ئەۋ كاتە خەلک حالەتتىكى دىكەى ھەبوو، بەلام
 ئىستا دەيى ئايندە بىينىن، ئەگەر ئىمە دۋاى سى (۳۰) سال ئەمە
 بارو دۆخە كەمانىي، دە (۱۰) سالى دىكە بىننە بەرچاۋى خۆتان،
 بەتايىت كە بىرۆكەى لىبرالىزم و ماددىگەرىي و ، بە ئاژەل
 تەماشاكردنى مەرۆف و بە ماددە تەماشاكردنى ژيان، پۆژ بۆ پۆژ لە
 دنيادا پەرە دەستىيى.

ئەگەر ئىمە دۋاى سى (۳۰) سال، ئەمە بەرھەمان بىت، دەيى دۋاى
 پازدە بىست (۱۵-۲۰) سالى دىكە چىمان لى بى؟! پىۋىستە زۆر بە
 خىرايى بۆ ئەۋەى لە پرووى خىزانىي و كۆمە لايەتتە ۋە چارەسەرىكى
 ئەم دۆخە بىكەين، ئەۋ كەنالا نەى كە پەۋشەتى خەلک دەرووخىن،
 ئەدەب و بەھايە كان ناھىلن، حورمەت و پىرۆزىي بۆ خىزان و بۆ
 خۆشەۋىستىي نىۋان ژن و مىردو دايك و باب و پۆلە كان، ناھىلن،
 پىۋىستە ئەۋ كەنالا نەى بى دەنگ بىرىن، با چى دىكە كۆمەلگايە كەى

پښوستانه کارى جیددیى بکهین بؤ په روره ده کردنى خيژان و توکمه یی
کومه لگا، ئيمه خه لکى شاره زامان زوره لهم ولاته دا، ته وانه ی که
جارو بار له که ناله کان دا و دهره تيان پي دهری قسه بکهن، خه لکى
پسپورو شاره زاو دلسو زمان هه یه، با ته وانه بواری دهره تيان پي
بدري و، قسه و بريدوزه و پيشنياره کانيان ته به نني بکړي.

تەۋەرىش شەشەم

لە پروۋى فېكرىي و ئيمان و بانگەوازو پەرۋەردەۋە

زۆر جېي داخە لەولاتىكى مسولماننىشىندا، زۆر سەرۋ گويلاكى ئىسلام و عەقىدەي ئىسلامىي و فېكرى ئىسلامىي و ئەخلاقى ئىسلامىي و بانگەوازى ئىسلامىي و پەرۋەردەي ئىسلامىي دەكوتىرى، لە لايەن كېۋە؟! لە لايەن كەنالە وابەستە و دابەستە كانى ئەو كەسانەۋە كە خۇيان بە سەرپەرشتىارو بەرپۋەبەرى ئەم ولاتە دەزانن، ھەرۋەھارپەرۋاجى زۆر دەدرى بە فىلىم و ھونەرى رەۋىشت پروۋىنەر، بە ھونەرى ژيان بى بايەخكەر، پېۋىستە ئەۋانە بوەستىنرېن، چارەسەر ئەۋەيە كە بگەرپېنەۋە بۆ ئىسلامى بەرجەستە لە قورئان و سوننەتدا، تەنبا ۋەحىي خوايە بە كەلكى ھەموو كات و شوپنەكان دى، بۆچوونى زانايان، ئىجتىھادى زانايان، فلان مەزھەب و بۆچوون، رەنگە بۆ كاتى خۆى باش بووبى، بۆ كۆمەلگايە كى ديارىكراۋ باش بووبى، بەلام بەس ۋەحىي خوايە، بە كەلكى ھەموو كات و شوپنەكان دى.

ھەرۋەھا پېۋىستە كارى زياتر بگەين لەبۋارى فېكرى ئىسلامىي راست و رەسەن و بانگەوازى ئىسلامىي و پەرۋەردەي ئىسلامىي دا، ئېمە خۇمان ۋەك خەلكى كۆمەل ۋە ھەندى جارىش پروۋم لە كۆى خەلك و جەماۋەرە كەمانە، ھەموومان بەرپرسىيارىن بەرانبەر بە ئايىنە كەمان و، بەرانبەر بە مىللەتە كەمان، پېۋىستە كارى جىددىي بگەين لە بۋارى

ئەدەب و ھونەر و بەرھەمھەنئە شائۆو فەلمى خۇمالىي دا، كە تەعبىر
بەكەن لە ئايىن و كەلتۇر و پەسەنەنەتەيى خۇمان، نەك ھەر فەلمى
توركىي و ئيرانيي و ئەجنەبىي بەھىئەيىن و خەلەكەن پىۋە سەرقال
و سەرگەرم بەكرى و، گۆش نەدرى، بەۋە كە چ دەرهاۋىشتەيە كەن
لە دەكەۋىتەۋە، كە دەرهاۋىشتە كەن برىتە لە ھەلۋەشەن خىزان و
دارزاندى كۆمەلگا، ھەرۋەھا پىۋستە ئەم واقىعە سىياسىي و ئابۋورىيە
پەستەم و قۇرخكارىيە بەگۈرپەن، چۈنكە ئەمە كارىگەرىيە كى زۇر
گەۋرەي ھەيە لەسەر بەلارپىدا بەردى خەلەكەن لە پەۋى فەكرىي و
پەۋشەتەيى و پەۋرەدەيىيەۋە، كاتىك ئەم كەسە چاۋ ھەلەدەنەيى و تەماشەي
سۆشەيەل مەيدەيە تەلەفەزىۋن دەكەت، گۆي ھەلەدەخەت، ھەيچ شەيەك
نەيىستەي كە لە خەۋەي نەيەك بەخەتەۋە، لەيەنەي پەۋۋەيەي و پەۋشەت و
ئەدەبەي چۈن تەيدا بەھەيە دەيە؟ مەن تەئەستە لەم ۋەتەنەي خۇماندا جەري
دەكەش گۆتۈۋەمە ئەستەش دۈۋەرەي دەكەمەۋە: بەرپەرسەيەي بەلەي
ئەم ۋەتەنەي نەيەۋە، ئەم نەيەستەۋە سەي خەۋەي پەيغەمبەري خە
(ﷺ) و پەۋزى دۋەيەي و پەۋشەت و ئايىن و ئەخلاق بۇ خەلەكەن بەكەت،
ئەيە ئەۋە مەسەبەت نەيە؟ ھەر دەۋەۋەيەي عەيپەت و ھەر بەرگەن لە سەرۋەكەي
ۋەتەنەي پەۋز ئەۋە، كە ھەندە پەيەن مەۋجەبەن و پەيەن ھەلە دەلەين،
ئەۋەنە ئەيىنەي خەيەنەيەن پەي شەرم نەيە، ئەۋەنە سەي خەۋەي و پەۋزى
دۋەيەي و دەن دەكەن، پەۋتەن جەريەك ئەيەتەيەي ھەنەۋەۋە، گۆتۈۋەي:
دەۋەۋەيەي مەسۇلەنەن تەماشەي ئەم ئەيەتەيەي بەكەن! ھەكەمەنەي ئەم ۋەتەنەي،
زۇر خەپە كە بەرەنەيەي بە رەۋەۋەي خەيەن، ھەست بە شەرمەزەري
دەكەن، ئەخە رەۋەۋەي مەسۇلەنەنەي ئەيە چەي تەيدەيەي، جەگە لە خەيە

چاکه، ئەم میللەتە ی ئیمە لە ئیسلامدا جگە لە سەر بەرزایی و چاکە و
خێر چی دەست کەوتو؟ هەرکە سێک کە تێماندا هەلکەوتو، لە بواری
هونەر و شیعەر و ئەدەب، بواری تەزکیە، خەباتی پزگارییخوازی،
هەموویان دەرچووی قوتابخانە ی ئیسلامیین، هەموویان دەرچووی
حوجرە کانن، هەموویان دەرچووی تەکیە و خانەقا کانن، هەموویان ئەو
کەسانە بوون کە بەشیری ئیسلام و دینداریی فرچک دراون.

رێگە یانێکی هەڵبەستێتی مامۆستای عەلی بابێر

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

Google Play

App Store

لە تۆرە کۆمەڵایەتیستێکی هەڵبەستێتی

www.alibapir.net

English - عربي - گۆردی

عەل بابێر/ AliBapir

عەل بابێر/ AliBapir

کەتانی

رێگە یانێکی هەڵبەستێتی مامۆستای عەلی بابێر

تەۋەرىش ھەۋتەم و گۇتايى

چۈر پىرسى گىرنگ

يەكەم: براۋ خۇشكە بەرپىزە كانم! ئەندامانى بەرپىزى كۆنگرەي
چۈرەمى كۆمەلى ئىسلامىي! پىۋىستە ئاورپىكى جىددىي
بدەينەۋە لە گەنج و لاۋە كانمان، ئىمە چ وەك كۆمەلى ئىستا، چ
ۋەك خەللى دىكە كە لە تەۋژمى ئىسلامىيە، ئىمە بەرپىسى
يەكەمىن بەرانبەر بە گەنج و لاۋە كانمان، زۆر ھىزبى دىكە ئەۋە
دىارە، گەنج و لاۋى بۆ ئەۋەيە تەزۋىرى پى بىكات و، بۆ ئامانجى
ھىزبىي و سىياسىي ناھەق بە كارى بىنى، بەلام ئىمە دەبى ۋەك
ئەمانەتتىك تەماشاي مىندالە كانمان، نەۋجەۋانە كانمان، بە كۈرۈ
كچەۋە كە تازە پى دەگەن، بىكەين، ئايندەي ھەر كۆمەلگايەك
بەستراۋەتەۋە بە چىنى گەنج و تازە پىگەشتۋىيەۋە، لە پروۋى
فېركردىيان، لە پروۋى چارەسەر كىشە كانيان، لە پروۋى
ئاسانكارىي كىردىيان بۆ ئەۋەي ھاۋسەرگىرىي بىكەن، بۆ ئەۋەي
لە پروۋى ئەخلاقىي و رەۋشتىيەۋە دانە پروۋىخىن، ھەرۋەھا كۇتايى
بەيىندىرئ بەۋەي چىدىكە ئەۋ خەللىكە ئالۋودەي بە كارھىنانى
ماددە بېھۇشكەرەكان بى، نەتانىنيۋە لە تاران و، لە شۋىنە
قەرەبالغەكانى ۋلاتانى پۇژئاۋادا، چۆن خەللىكە كەۋتەۋە، ئەۋانەي
مۈعتادىن و خوۋ دەگىر بەۋ ماددە سەرخۇشكەرەنەۋە، چۆن مېش
ۋ مەگەز تىيان دەۋروۋكى، دەبنە بار بەسەر كۆمەلگاۋ بەسەر
دەۋلەتەشەۋە، ئىمە ھەر بۆ خۇمان بارو دۇخەكەمان تەۋاۋنە،

بۆچی چینیکیش له وانه به سهر خۆمانه وه بکهینه سه ربار؟!
 دووهم: ههروهها پێویسته کاری زیاتر بکهین له و پروهوه
 که رێ تهخت و ئاجووخرتر بکهین بۆ خوشکانمان، کۆمه لگا
 به بێ تیگه ییشتن و پێگه ییشتنی ئافره تان به ره و پیش ناچی،
 کۆمه لگایه کی دوا که وتوو، پیشی ده بی ته ماشای ئافره ته کانیا
 بکهین، ئافره ت که دوا که وتوو و ناحالی بوو و پهروه رده
 نه کراو بوو، ئه و وه چه یه ش که په یدای ده کات، ئه ویش هه ر
 پهروه رده نه کراو و ناحالی و دوا که وتوو ده بی، پێویسته
 رێ تهخت و ئاجووخرتر بکهین بۆ خوشکانمان و هاوکاریان
 بین و ده ستبارگریان بین و هانده ریان بین، بزاین ئه وانیش
 وه ک پیاوان ئه رکیان له سهر شانه، خوای پهروه ردگار
 ده فهرموئ: ﴿فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَنَلٍ مِّنْكُمْ مِّن
 ذَّكَرٍ أَوْ أَنثًى بَعْضُكُم مِّنْ بَعْضٍ﴾ آل عمران.
 ههروهها فهرموویه تی: ﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ
 بَعْضٍ﴾ (٦١) التوبه.

ئیره وه دلسۆزانه به هه موو برایان ده ئیم: هه رکامپکتان
 ده ستبارگرو هاوکاری هاوسه رو کچ و خوشک و دایکی و
 خزمه کانی بی، چونکه ئافره ت، بیگومان پیاو ده توانی په رچی
 بخاته بهر ده م و، ده شتوانی هاوکارو پشتیوانی بی، هه لبه ته
 ئافره تانیش ده بی هاوکاری پیاوه کان بن.
 سییه م: پرسیکی دیکه ئه وه یه که زیاتر هه ول بده ین گه شه
 بده ین به کاری خێرخوازیی خۆمان، کاری خێرخوازیی ئیمه

که هه موو سنووره کاتی تیپه راندوون و، نه مانبه ستۆته وه به کۆمه ئیسلامیه وه، به لکو سنووری حیزیی تیپه راندوه، له خزمهت خه لکی ئەم و لاتە دایه، پێویسته زیاتر پهره ی پێده ین و، من دهستخۆشییش ده کهم له هه موو ناوه ندە کانمان که کاری خێرخوازیی ده کهن به هه موو به شه کانیا نه وه، که خه لکیکی زۆریان له مهینه تی و بی خانوویی و ده رده داریی و نه خۆشیی و په ژاره ده رباز کردوه، هه لبه ته هه ر به پاره ی خێرخوازان و هاوکارانیش، خوا پاداشتیان بداته وه، ئنجا پێویسته ئەوه زیاتر گه شه پی بده ین و ریک و پیکتری بکه ین.

چوارهم: پرسى چوارهم و کۆتاییم ئەوه یه، که ئیمه له رووی به رپوه بردنی حیزب و زهبت و رهبتی حیزییه وه، پێویسته پیشکه وتووانه ترو گه شه سه ندووانه تر، کار بکه ین و، هه ر شیوازیک و ئامرازیک و فۆرمیک به که لکی ئیستا نیهت، با چاوی پیدا بگێرینه وه و شوینه که ی پر بکه ینه وه، به شیوازو ئامرازو هۆکارو فۆرمیکى باشتر و پیشکه وتوو ترو گونجاوتر له گه ل واقعدا، ئەوه عاده تی پیغه مبه ر بووه (عليه الصلاة والسلام) عاده تی چوار خه لیفه راشیده کانی بووه «خوا لیان رازی بی»، که هه رگیز تیوه را نه ماون چا و چر دا بگرن له سه ر هه ندی شیوازو ئامرازو فۆرمی تاییهت و به موقه دده سیان نه زانیون، ئەوه ی که موقه دده س و پیروژه و نابی دهستکاریی بکری، بریتیه له وه حیی خوا ی پهروه ردگار، بریتیه له قورئان و سوننهت و ئامانجه شه رعییه کان، به لام شیوازو ئامرازو ریبازه کان، ده بی رۆژانه و

بەردەوام، بەپێی پێویست دەستکاریان بکەین.

لە کۆتاییدا دەڵێم: ئێمە پرۆسەیەکی ھەڵبژاردنی سەرکردایەتی
ئەو ئەندام سەرکردایەتیانەی کە ماون، لە پێشمان، لێرەو
دڵسۆزانە بە ھەموو لایەک دەڵێم: پێویستە زۆر بابەتیانەو
دڵسۆزانە، خۆی پەرەردگار بەسەر خۆمانەو بەکەین بە شایەد
و کێ پێمان وایە شایستەترو چاکترە، بەبێ تێخویندەوێ کە
دەیناسی یان نایناسی، کێیە و چۆنە چۆن نیە، پێشتر پەيوەندیان
بوو یان نا، یان پۆژیک تۆی توورە کردووە، یان تۆی رازی
کردووە؟ ئەوانە نابێ تێخوینرێنەو، وەک لە کۆبوونەو کانیشتا
کە بۆ ئەندامانی کۆنگرە بەستمان، باسمکرد.

ھیوادارم چاودێری خۆی پەرەردگار بەسەر خۆمانەو ببینن
و، زۆر بابەتیانەو دڵسۆزانەو بە پەرۆشەو، بۆ ئایندەو ئەم
پەوت و تەوژمە ئیسلامییە، ئاوا دەنگ بدەین سەرکردایەتیەکی
ئاوا ھەڵبژیرین.

لە کۆتاییدا لە خۆی پەرەردگار دەپارێمەو کە بە کەرەمی
بێ سنووری خۆی، لەسەر جەم ئەو براو خوشکانەمان خوشبێ،
کە یان شەھید بوون، یان بە شیوەیەکی لە شیوەکان کۆچی
دوایان کردووە، ئەم کاروانیان بە جێھێشتو، ئومێد وایە خۆی
پەرەردگار بە پلە بەرزەکانی بەھەشتی گەیانە، خوا بە کەرەمی
خۆی ئێمەش بەردەوام بکات لەسەر راستە شەقامی خۆی بە
راستی و ساغی و، بە بێ فێلی و بەبێ گری و گۆلی، لە گەڵ
خوادا و لە گەڵ خەڵکی خوادا.

كۆتايى وتاره كەشم بەو وشەيە دىنم كە شىخ عەبدولقادرى
 گەيلانىي دەيگوت: ئىسلام لە دوو وشەدا خولاسە دەيىتەو: (صدق
 مع الحق، و خلق مع الخلق)، (پراستىي لە گەل خواداو، پرەشتى
 جوان و ئاكارى پەسەند لە گەل خەلكى خوا).

۲۰۲۱/۰۲/۱۸

Alibapir/عەل بابېر

archive.org/details/@alibapir

Alibapir

Google Play App Store

www.alibapir.net

English - عربي - كوردی

Alibapir/عەل بابېر

Alibapir/عەل بابېر

Alibapir/عەل بابېر

کۆنگرەتی رۆژنامەوانیە

کۆنگرەتی چ

فیڊیۆ

سى لەدوائى تەواو بوونى چارەمى كۆمەل

لېنكى وتارەكە: <https://youtu.be/TwuxO-ZYtIs>

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هه موو لایه ک به خیریین

الحمد لله وصلى الله تعالى وسلم وبارك على رسول الله
محمد وآله المهتدين بهداه، من الصحب والأزواج والقراة
والتابعين لهم بإحسان إلى يوم لقاء الله.

به پړزان! ئیمه له پوژانۍ: (۱۸-۲۰۲۱/۲/۱۹) کونگره‌ی چواره‌می
کومه‌لی ئیسلامییمان به‌ست، بیگومان هه‌ر کونگریه ک که ده‌به‌ستری
له لایه‌ن هه‌ر حیزب و پیکر خراو یک‌ه‌وه، هه‌میشه کونگره‌و
کوبونه‌وه‌کان، ویستگه‌یه‌کن که نه‌و کومه‌له، نه‌و خه‌لکه ته‌ماشای
رابدووی خو‌یان بکه‌نه‌وه، هه‌ر هه‌له‌و په‌له‌و کرج و کالییه‌کیان
هه‌بی، چاره‌سه‌ری بکه‌ن و، سه‌رنج بده‌نه‌ داها‌تووش، هه‌ر نه‌خشه‌و
به‌رنامه‌یه‌ک پیوستی بو‌ داها‌توو، له‌پیناو به‌ره‌و پیش‌چوون و
گه‌شه‌کردن دا، به‌راویژی هه‌موو لایه‌کیان، داینین.

ئیمه‌هم کونگره‌ی چواره‌می کومه‌لی ئیسلامی پیش‌وو و کومه‌لی
دادگه‌ری ئیستاش، سالی‌ک به‌سه‌ر واده‌ی به‌ستنی‌دا تیپه‌ری بو،
ته‌ویش به‌ هو‌ی بارودوخی ناجی‌گیر له‌ رووی ته‌ندروس‌تییه‌وه له
هه‌ریمی کوردستان و ناوچه‌که‌شدا، دوا‌ی ته‌وه که بۆمان ده‌رکه‌وت
که نه‌گه‌ر کونگره‌ بیه‌ستین و نه‌ندامانی کونگره‌ کۆبنه‌وه، ئومید
وايه که له‌ زیانی ته‌ندروس‌تی دوور‌بن، کونگره‌که‌مان گریدا.

ئەم كۆنگرەى چوارەمەش بە سى قۇناغ بەسترا:

قۇناغى يەكەم: كۆبۈنەۋە گىشتىيە كان بوون، كە نىزىكەى ھەشت ھەزار (۸۰۰۰) لە ئەندامانى كۆمەل تىياندا بەشدار بوون.

قۇناغى دووہەم: كۆنفرانسە ناۋچەيىە كان بوون، بە مەبەستى ھەلپژاردنى بەرپرسانى مەلپەندەكان، ئىمە دوازە مەلپەندەمان ھەن، يازدەيان لە نىو ھەرىمى كوردستان و يە كىكيان لە ھەندەران. قۇناغى سىيەم: برىتى بوو لە گریدانى كۆنگرە، لەو دوو پۇژەدا كە باسپان كردن.

ئىمە ۋەك كۆمەل ھەمىشە ھەولپاندەۋە بە چاۋى رەخنە لە خۇگرتن و تەماشای خۇكردن، بەۋەى كە ئىمە كۆمەللىك مەۋقەن، دەگونجى كەم و كووپرىى و كرىچ و كالىپان ھەبى، بەۋ چاۋەۋە تەماشای خۇمانمان كەردە.

بۆيە لەم كۆنگرەيەدا زۆر ئازادانەۋە سەربەستتەنە، ھەموو ئەندامان لە برايان و خوشكان قسەى خۇيانيان كەرد.

ئەۋەى كە بە پىۋىستى دەزانم لىرەدا ھەلۋەستەى لەبەردەمدا بىكەم، برىتيە لەۋەى كە ئىمە ھەموارى پەپرەۋى نىوخۇمان كەردەۋە، ھەلپەتە دۋاى ئەۋەى كەسى يەكەمى كۆمەل ھەلپژىردرا، دۋاى ئىمە ھەموارى پەپرەۋى نىوخۇمان كەردەۋە، لە نىو پەپرەۋى نىو خۇدا، ناو و نىشانى كۆمەلپان گۆرى، لە كۆمەللى ئىسلامىيەۋە بۇ (كۆمەللى دادگەرىيى)، ھەروەھا ناۋى كەسى يەكەم گۆردرا لە (ئەمىر) ۋەۋە بۇ (سەۋۇك)، ھەروەھا ئالاي كۆمەللىش لەسەر پاسپاردنى كۆمىيۇنى

بالای هه‌ل‌ب‌ژاردەکان لە حکوومەتی نیوئەندیی، ئەویش گۆرانیکی بەسەردا دی، بە‌لام پەنگە‌کە‌ی وە‌ک خۆ‌ی دە‌م‌ی‌ن‌ی‌تە‌و، هەر‌و‌ه‌ا لە کۆ‌مە‌ل‌ێ‌ک بر‌گە‌ی د‌یک‌ە‌دا گۆران‌ک‌اری‌یە‌ان کرد، یە‌ک‌ێ‌ک لە‌وانە ئ‌یمە‌ پ‌ی‌ژە‌ی بە‌ش‌د‌اری‌ی ئ‌اف‌رە‌تان‌مان لە‌ سەر‌کرد‌ایە‌ت‌یدا لە (١٠%) ه‌و‌ه‌ هە‌ل‌ک‌شان‌د بۆ (٢٠%) ئە‌و‌ه‌ش ن‌ی‌شانە‌ی ئە‌و‌یە‌ کە‌ لە‌ کۆ‌مە‌ل‌دا پ‌و‌ژ بە‌پ‌و‌ژ ئ‌اف‌رە‌تان‌ی بە‌ت‌وان‌ات‌ر‌مان ت‌یدا هە‌ل‌دە‌کە‌ون، کە‌ شای‌س‌تە‌ی ئە‌و‌ن ئە‌وان‌یش ئە‌ر‌ک و کار‌و بە‌ر‌پ‌رس‌یار‌ی‌تی‌ی ش‌ان بە‌ ش‌انی ب‌رای‌انیان هە‌ل‌ب‌گرن، چ‌وار خ‌وش‌ک ه‌ات‌نە‌ نی‌و سەر‌کرد‌ایە‌تی، کە‌ تە‌ن‌یا ب‌رای‌ان بۆ بە‌ر‌پ‌رسی مە‌ل‌بە‌ندە‌کان دان‌را‌ون، کە‌واتە: لە (٢٢) کە‌س، چ‌وار ئ‌اف‌رە‌ت ه‌ات‌نە‌ نی‌و سەر‌کرد‌ایە‌تی و بە‌ دە‌نگ‌ی خ‌ۆ‌یان ه‌ات‌ن.

یە‌ک‌ێ‌ک لە‌و بابە‌تانە‌ بە‌ پ‌ی‌و‌ی‌ستی دە‌زان‌م بە‌ ت‌ایبە‌ت و ت‌ی‌ش‌ک‌ی‌ک‌ێ‌ بخە‌مە‌ سەر، گۆ‌ر‌ینی نا‌و و ن‌ی‌شان‌ی کۆ‌مە‌ل‌ بوو لە: (کۆ‌مە‌ل‌ی ئ‌ی‌سلام‌یی)ی ه‌و‌ه‌ بۆ (کۆ‌مە‌ل‌ی داد‌گە‌ری‌ی)، کە‌ ئە‌و‌ه‌ کار‌دانە‌و‌ه‌ی ج‌یا‌وا‌زی بە‌د‌و‌ای خ‌ۆ‌یدا ه‌ی‌نا‌و، ئە‌و‌ه‌ی م‌ن ت‌ی‌ب‌ی‌ن‌ی‌م کرد‌و، زۆ‌ربە‌ی خە‌ل‌ک‌ پ‌ی‌ی و‌اب‌و‌و، ئە‌و‌ه‌ هە‌نگ‌او‌ێ‌کە‌ بۆ خ‌ۆ‌ ت‌ازە‌ کرد‌نە‌و‌و بە‌ر‌ه‌و پ‌ی‌ش‌چ‌وون و خ‌ۆ‌ فرا‌وان کرد‌ن و، هەر‌ ئە‌و‌ ن‌یە‌تە‌شی لە‌ پ‌ش‌تە‌و‌ه‌ بو‌و، پە‌نگە‌ کە‌م‌ێ‌ک جۆ‌ر‌ێ‌ک لە‌ ن‌ی‌گە‌ران‌یی‌ان بۆ در‌وست بو‌وب‌ی، بە‌لام ب‌ی‌گومان ئ‌یمە‌ نا‌و و ن‌ی‌شان‌مان گۆ‌ر‌ی‌و‌ه‌ و نی‌و‌ه‌پ‌و‌ک‌مان نە‌گۆ‌ر‌ی‌و‌ه‌ و، لە‌ ر‌اس‌ی‌ت‌دا نی‌و‌ه‌پ‌و‌ک‌ بە‌و و‌ات‌ایە‌ی ئ‌یمە‌ کار‌و کار‌وان‌ی ئ‌ی‌سلام‌یی‌ن و پ‌ابە‌ند‌ین بە‌ ئ‌ی‌سلام و ق‌ور‌ئ‌ان و س‌ون‌نە‌تە‌و‌ه‌، ب‌ی‌گومان نی‌و‌ه‌پ‌و‌ک‌ وە‌ک خ‌ۆ‌یە‌تی، بە‌ل‌کو‌ ه‌ە‌ول دە‌دە‌ین ئ‌یمە‌ پ‌ابە‌ند‌یی‌مان بە‌ ش‌ەر‌ی‌عە‌ت زی‌ات‌ر ب‌کە‌ین، چ‌ لە‌ ب‌واری ب‌وون‌ناس‌یی و ت‌ی‌روان‌ی‌ن و، چ‌ لە‌ ب‌واری

ئيمان و عەقىدە و چ لە بواری پەرستشەکان و پرەشت و ئاكارەکاندا
و چ لە بواری ھەلۆیستە سیاسییەکاندا.

لێرەشەو دەمەوێ پاریگەیهنم: کە ھەندیک کەس و دەزانن ئە گەر
بەوێ بکرییەو بە پرووی کۆمەڵگادا، باخەلی خۆت فەراحتربکە
و، سیبەری خۆت فراوانتربکە، دەبێ دووری بگری لە ئیسلام!!
بەلام بێگومان بە پێچەوانەو: ئە گەر ئیمە لە ئیسلام تێبگەین،
و ک ئەو شەریعەتە لە قورئان و سوننەتدا بەرجەستە، ئیمە ھەتا
باشتر لە قورئان و لە پێبازی پێغەمبەر (علیه الصلاة والسلام) کە
شەریعەت لە ھەردووکیان پێکدێ تێبگەین، ئنجا دەزانن کە ئەو
شەریعەتە زیاتر فەرمانمان پێ دەکات بە کرانەو و سەماحت و بە
تەبایی و بە پێکەو ژیان، ھەروەھا شەریعەت زیاتر فەرمانمان پێ
دەکات بە لە خەندەک و لە سەنگەری مەزھوماندا بوون و وەستان
لەبەرانبەری ستەمکارن و قۆرخکاران و گەندەلکاراندا، ھەروەھا
شەریعەت فەرمانمان پێ دەکات بە زیاتر خۆ پازاندنەو بە پرەشتە
بەرزو جوانەکان و، خۆ بژاردن لە خو و خە خراپەکان، ھەروەھا
شەریعەت زیاتر فەرمانمان پێ دەکات بە کارناسانی کردن بۆ
کۆی پێکھاتەکانی کۆمەڵگا، بەتایبەت ئافرەتان، ھەروەھا شەریعەت
فەرمانمان پێ دەکات بە ھەرچی زیاتر کار لەسەر خۆکردن، لە
پرووی زانستی و عەقل و ھۆشەو، لە قورئاندا لە پەنجا شوین
زیاتر، خوا دەفەرموێ: ئەم قورئانە لە لایەن خواوە دا بەزینراوە بۆ
کەسانی بگامن و تێبگەن و بیربکەنەو.

به چه ند ئامانجیکیش ئەو گۆرانگارییه مان کردوه له ناو و نیشانداندا،
ههروهها له ناوی کهسی یه کهمدا:

۱. که ئیمه دانه بریین له خه لک و کۆمه لگای خۆمان، خۆمان له
خه لکه مسوڵمانه که مان جیا نه کهینه وه، خۆمان له سته مکار
و گهنده لکاران جیا کهینه وه، له رابردوودا که ناوی کۆمه لی
ئیسلامییان له خۆمان ناوه، دیاره هه ل و مه رجه که وای
خواستوه، ئیستاش هه ل و مه رج گۆراوه، زانایه کی پایه به رزی
وه ک (القرا فی) له کتییکی دا به ناوی: (الإحکام فی تمییز
الفتاوی عن الأحکام وتصرفات القاضي والإمام) ده لی: ئەو
فه تواو حوکمه شه رعییانه ی له سه ر عورف و نه ریتیک بنیات
ده نرین، هه رکاتیک عورف و باو و نه ریته که گۆرا، ده بی ئەو
حوکه مه بگۆرین.

ئیمه کاتی خۆی ئەو ناوه مان له خۆمان ناوه، هه ل و مه رجیکی
تایبه ت بووه، ئیستاش هه ل و مه رجه که گۆراوه، ناویکی
دیکه مان له خۆمان ناوه، بیگومان له ئیسلامدا ناو و نیشان
جیی سه رنج و عیبه رته نیه، به لکو نیوه رۆک جیی عیبه رته:
(العبرة بالمحتویات والمضامین ولیست بالأسماء والعناوین).

۲- ئیمه ش که پاشگری (ئیسلامیی) مان لا بردوه و پاشگری
(دادگه ری) مان له شوین داناوه، ئەوه مان کردوه به ناو و نیشان
که خوای گه وه دادگه ر کردوویه تی به ئامانجی نێردرانی
سه رجه م پیغه مبه رانی ﴿﴾ وه ک خوا «سبحانه و تعالی»

۴. ھەروەھا ئەو گۇرپھانكارىيەى كىر دوومانە، مەبەستان ئەو ھەبوو
 كە بېتە پىر دىك بۇ زىاتىر لەيەك نىزىك بوونەو لە گەل ھەموو
 پىكھاتە كانى كۆمەلگادا، ھەموو ئەوانەى كە دەيانەوئى دادگەرىى
 بچەسپى لە ولاتەدا، زولم و ستەم و گەندەلى نەھىلرئى، با ئەوانە
 ھەمويان بىن، پىكھو دەسبارگرو ھاوكارىين.

ئىمە ھەركەس نوئىرى بە كۆمەلەن لە گەل دەكات، زۆرباشە و،
 كەسپىك نوئىرى بە كۆمەلە ناكات، بابى بە كۆمەلە و بە دەستە جەمىي
 دادگەرىى بچەسپىين، زولم و ستەم و قۇرخكارىى و گەندەلكارىى
 لابەرىن، كە بىگومان بە دادگەرىى ولات بۇ ھەموو لايەك فراوان
 دەبى و، بە زولم و ستەم، مەوۇف مالى خۇشى لى وەتەنگ دى، وەك
 عەلى كورى ئەبى تالىب "خوالى رازى بى" زۆر جوانى گوتو:

(ومن ضاق به العدل فالجور عليه أضيّق)

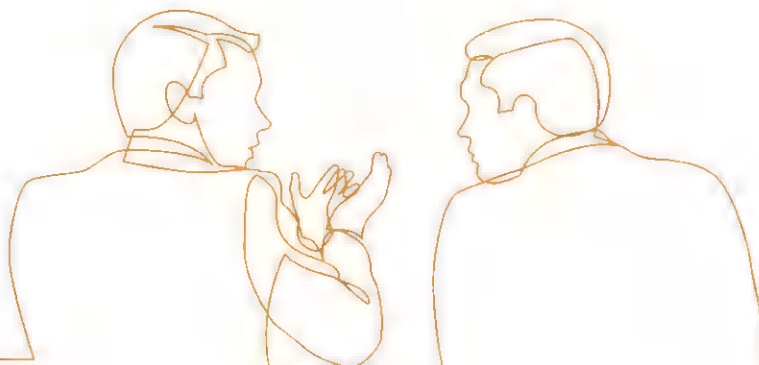
واتە: ھەركەسپىك بە دادگەرىى سەغلەت بى، بە زولم سەغلەتتر دەبى.
 بە تەئكىد بە دادگەرىى سىياسى و ئابوورى و كۆمەلەيەتى، ولات
 فراوان دەبى و بەرەكەت دەكەوئىتە ولاتەو، بەلام بە زولم و ستەم و
 قۇرخكارىى و چىنايەتى و قىرى و پىرى، ھەموو كەس وەزى تىك
 دەچى، خوا "سبحانە و تعالى" لە قورئاندا زۆر بە روونى رايگە ياندو
 كە زولم و ستەم، دەبىتە ھوى لە بىخ ھەلەكەندن و كۆتايى پى ھىنانى
 كۆمەلگايە كان، وەك دەفەرموئى: ﴿وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً ۖ﴾
 الأنبياء. واتە: زۆر ئاوەدانىيان لە بەين بردن، چونكە خەلەكە كەيان
 ستەمكار بوون، ھەروەھا دەفەرموئى: ﴿وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا
 ظَالِمُونَ ۖ﴾ القصص. واتە: ئىمە ئاوەدانىيە كان، ولاتە كان لە بەين

نابەین، مەگەر خەلکە کەیان ستەمکاریی.

ئومیدمان وایە ئەو گۆرانکارییە کە کردوومانە، دەروازەیک بێ
بۆ زیاتر نزیك بوونەووە لە ھەموو لایەنە سیاسییەکان و لە کۆی
پیکھاتەکان، بە تایبەت لەو کەسانە کە چاوەڕێی ئەوەن دادگەری
لەم ولاتەدا زیاتر بچەسپێ و زۆلم و ستەم و قۆرخکاری و گەندەلی
کۆتایی پێ بێ، کە بیگومان خواتەم ولاتەکان دانائە و ئەو بژیو
پۆزییە تییدا دانائە، بۆ ھەمووانی دانائە، نەک بۆ چەند کەس
و چەند مائیک، نەک بۆ چەند حیزبیک، بەلکە خوا بۆ ھەمووان
نیعمەتەکانی داناون، بۆیە ھالەتی شەرعیی و ھالەتی ئۆژیکیی
ئەوێە ھەموو ھاوولاتیانی ولاتی، لە نیعمەت و خێر و بێرەکانی ئەو
ولاتەدا بەھرمەند بن، ئائەوێەش دادگەرییە و، ئائەوێە کە پێویستە
ھەموومان ھەول بەدەین بۆ چەسپاندنی.

ھەلبەتە دادگەریی، وێرە پەھەندی ماددی و ئابووری، پەھەندی
ئاکاریی و مەعنەویش دەگرتەووە و، پەھەندی سیاسی و کۆمەلایەتی
و، ھەموو پەھەندەکان دەگرتەووە، بە ھیوای ئەوێە بەھەموو لایەک
بتوانین ھەرچی زیاتر دادگەریی لە ولاتی خۆماندا بچەسپین، کە
بیگومان ھەموومان لە سایە و سیبەری دادگەرییدا، بەھرمەند دەبین
و، ھەموو شان ئیستاکە لە زۆلم و ستەم زەرەرمەندین، بەر لە ھەموو
کەس ئەوانە ستەم دەکەن، ئەو زۆلمە کە خۆیان زەرەرمەندن و
عەبیداری دنیا و گوناھبەری قیامەتن

ئەمە کورتەو خولاسە ئەوێە بوو کە ویستم ئاراستە
دەزگاکانی راگەیانندی بکەم.

پرسیار و وهلام

راځه ياندي مەكتەبي مامۇستا عەلي بابېر

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

Get it on Google Play

Download on the App Store

عەلي بابېر/ AliBapir

عەلي بابېر/ AliBapir

مەكتەبي مەكتەبي مامۇستا عەلي بابېر

راځه ياندي مەكتەبي مامۇستا عەلي بابېر

۱. ھەژار ئەنوەر لە سائیتی شار پریس:

پرسیاری یەكەم: قسەى مامۆستا عەلى باپیر چىيە لەسەر سزادرانى پىنچ پوژنامە نووس و چالاكوان بەشەش سالى زىندانىي؟
پرسیاری دووهم: بوچى لە كوژبوونەوه كانى نىوان ھەريم و بەغدادا، كەسى يەكەمى لايەنەكان ناچنە بەغدا؟

مامۆستا عەلى باپیر:

وہ لامي پرسىاری يەكەم: سەپاندنى سزای شەش سالى زىندانىي كردن، بەسەر ھەركەسيكدا، ئەگەر بە دادگايى كردنيكى عاديلانەو روژشني و، ئەو كەسەى كە تۆمەتباركراو ھو سزا دراو، راست بى تاوانەكەى كردبى، - ئەو تاوانەى ئەو سزايەى شايستەيە - ئەو بىگومان كەس گلەيى نيە، بەلام بە پىي زانيارىي من، وانيە، بەداخەو ھەم ولاتەدا ھەنديك لە ئەندامانى ئيمە، دواي چەندىن سالى لە دەستگيركرانيان بە ناحەق، لە سجن ھاتوونە دەرو بويان گىراو ھەم ھەبوو كە ھەبوو بە زور ئيعتيرافيان پى كردو، بە ھەر شەي كردن و ھەبوو گەياندوو يانە تە ئاقارى مردن، ئنجا گوتوويەتى: چيتان ليم دەوى، گوتوويانە: ئەو ھەمان بو ئيمزا بكە، گوتوويەتى: ھەرچى بيتن ئيمزاي دەكەم! ئەو بە تەئكىد بە پىي شەريعت و بە پىي عەقل و مەنتىق و بە پىي ياسا نيو دەولەتيەكان، ئيعتيراف و پىي لينانيك بە زور وەرگيرابى، ھىچ ئيعتباريكي پىي ناكري، ئنجا ئەگەر ئەو دادگاييكردنە، بينا لەسەر ئيعتيراف و دانپىداھينانى بە زوربى، بىگومان ھىچ ئيعتبارى نيە، من پيموايە ئەو ھى پاكي بىي باكە، بو حورمەت و ئيعتبارى ئەم

قهواره سیاسییی ئیمه، به دهسته لاتى دادوهریه وه به په رله مان و به حکومه تیشیه وه، و باشته که سیک خه تایه ک ده کات، بهینری خوی پی له هه له کهى خوی بنی و، پیگای بدهن خوی قسه بکات و پاریزه ری هه بی، به لام که سیک که ماویه کی زور نازانری چی لی هاتوه، دوایی سه دویه ک پرسیار له سه ر چونییه تی حوکمدانه کهى هه بی، بیگومان حورمهت و ئیعتیباری ئه م قهواره سیاسییی ئیمه، زیاتر ده که ویته ژیر نیشانه ی پرسیار، ئیمه و هه موو لایه کیش ده بی دلسۆزین بو خۆمان و بو قهواره که مان و، هه رچی زیاتر نیشانه ی پرسیاری لی دووربخهینه وه، هه رچی زیاتر عیب و عاری لی دووربخهینه وه.

وه لامی پرسیاری دووهم: به لی راسته، پیم وایه هوکاری سه ره کیی نه گه یشتنه ئه نجام له کو بوونه وه کان دا، ئه وه یه که که سانی یه که م ناچن بو به غدا، کاتی خوی من چوار سالم له وی گوزه راند، له ئه نجوومه نی نوینه ران بووم، ناچار ده بووم له ویوه قسه بکه م و له گه ل جه نابی مام جه لال و جه نابی کاک مه سهوود، جه نابی کاک نه وشيروان، که ئه و نوینه رانه تان که ئیره ن، فلان پرسه یان بو یه کلایی نابیته وه! بیگومان و باشته که که سی یه که می لایه نه کان ئاماده بن، به تاییه تی ئیستا بو موفاوه زات و بو چاره سه ری کیشه که که گه یشتوه ته کو تایى، بیگومان کی به هیزت ره و کی یه کلایی کردنه وه ی پر یاره که ی به دهسته، ئه و ده بی بچی، ئه گه رنا پیچه وانه ی عه قل و لوژیکه که سیک بنیری ده ست به ستر او بی و، هه موو جار ی ناچار بی ته له فون بکات، بزانی چی بکات و چی بلی؟!

۲. مصطفى جلال له دامه زراوه ی میدیایي (خەندان):

پرسیاری یه کهم: ده گوتري له کۆنفرانسی مه له بنده کانی کۆمه لی ئیسلامی دا، به زۆرینه ی ده نگ نارازی بوونه له سه ر باب ته ی گۆرانی پاشگری ئیسلامی، به لام دواتر له کۆنگره که دا بریاردرا که ناوه که بگۆردری؟

پرسیاری دووهم: زۆرینه ی ئەندامان نارازیین له بریاره کانی کۆنگره ی چواره م، ئیوه به ریزتان په یامتان چیه بۆیان؟

مامۆستا عه لی باپیر:

وه لامی پرسیری یه کهم: ئه وه راسته که له کۆنفراسه ناوچه ییه کان دا گۆرینی ناوونیشان ده نگی نه هیناوه، به لام به نده ئه و بیرو که یه م هه بوو، نه ک ئیستاش، له کۆنگره ی پیشووشدا هه ر هه مبوو، به لام له کۆنگره ی پیشوودا هه ندی شتەمان خسته ده نگه وه، نه ک گۆرینی ناو و نیشانی حیزب، به لکو ناوونیشانی که سی یه که م و هه ندی شتی دیکه مان خسته ده نگه وه، ده نگی نه هینا، ئەمجاره ش له م کۆنگره ی چواره مه دا، گوتم له یادتانه له کۆنگره ی سییه م دا، هه ندی شتم پیشنیار کرد ده نگی نه هینا، خویشم زویر نه کرد، گوتیان: به لی، ئنجا راسته له کۆنفراسه کاندایه و پایه ده نگی نه هینا، به لام من ئه و بیرو که یه م هه بوو، به سه رکردایه تییم گوت، وه ک ئەندامی کی کۆنگره، هه رچه ند له و کاته دا پیشنیاره که م کرد وه ک سه روکی کۆمه لیش، به لام گوتم وه ک ئەندامی کی کۆنگره حه قی خو مه، منیش پیشنیاری کم هه یه و ده یکه م، ئیدی که پیشنیاره که م کرد زۆربه ی هه ره زۆر ده نگیان پێدا.

وەلامى پىرسىياري دووھم: ئەوھش راست نىھ كە دەگوتى،
 زۆربەى نارازىي بوون بەلكو (۵۵۳) كەس، لەوانەى كە لەو كاتە دا
 ھۆلە كە دا بوو، كە دەورى (۷۰۰) كەس دەبوون، (۱۲۳) كەس
 موعارىزبوون، بەلام (۵۵۳) كەس رايان لە گەلدا بوو و دەنگيان
 بە پىشنيارە كەى بەندە دا، ھەندىك جۆرىك لە نىگەراني و
 ھەستياريان ھەيە و، ئەوھش شتىكى مەنتىقيە و شتىكى چاوپروان
 كراو، ھەر گۆرانكارىيەك كە دەبى، ئاسايە ھەندىك پىيان باش
 نەبى، ئىمە ھەلۆيسىتى ئەوانىشمان بەرپۆز حورمەتەو ھەرگرتو،
 ئەوانىش ھەر براو خوشكى خۆمانن و دلسۆزن، بەلام مىكانىزمى
 يە كلايىكردنەو ھى برىارەكان لە لای ئىمە بە زۆرىنەو كە مینەيە،
 زۆرىنە رايان لە گەلدا بوو، زۆرىنەى ئەندامانى كۆنگرە، كە
 ئەندامانى كۆنگرە لە كۆنفراسەكانىشەو ھاتوون، لە كۆنگرەشدا
 ھەموو بەرپرسىياريىيەكان سفر دەبنەو، ھەموو ئاستەكان سفر
 دەبنەو، بۆيە كاتىك كە پىشنيارىك باس دەكرى لە بارەى
 ھەر شتىكەو، پىشنيارە كە قبوول دەكرى لە لایەن زۆرىنەو،
 پىشنيارە كە شوینی خۆى دەگرى و بە ھى ھەمووان دادەنرى.

۳. ڀه نجه جه مال له ٿوري ميديايي رووداو:

پرسياڙي يه كهه: بهه دوايانه پيشكه وتنكي باش له په يوه نديي نيوان كو مه لي دادگه ربي و يه كيتي نيشته مني كوردستان دا هه بو، باس له وه ده كرئ كه هه ول هه يه بو پيكه يناني هاوپه يانتيي بو هه لباردني داها تووي عيراق له نيوان هه ردو و لايه ن، هم هه ولانه به كوي گه شتوون؟ له ويشه وه بو دروست كردني هاوپه ياني له گه ل چنه د لايه نيكي عيراق يي به تايبه تي چنه د لايه نيكي شيعه؟

پرسياڙي دووهم: باس له وه ده كرئ كه هه هاوپه يانيه ي كه له ماوه ي نيزيكي رابردو له به غدا پيك هينرا، هاوپه ياني هيو، به هه مان شيوه دريژه ي پي بدرئ بو هه لباردني داها تووي عيراق، هه مان هاوپه ياني له نيوان هم لايه ن و كه سانه هه بيتن، قسه تان لهه باره يه وه چيه؟

ماموستا علي باپير:

وه لامي پرسياڙي يه كهه: هه وي تا ئيستا ئيمه پي گه شتووين، هه يه كه قسه مان كردوه، له گه ل هه نديك لايه ندا، به لام خوش به ختانه ماوه ي دروست كردني هاوپه يانيه كان دريژ كرايه وه تاكو مانگي پينج و، ئيمه ده رفه تي زياترمان به ده سته وه يه، به لام تاكو ئيستا ئيمه نه گه شتووينه نه نجاميكي يه كلايكه ره وه، له باره ي هاوپه يما ني تييه وه زياتر قسه له نيوان كو مه ل و يه كگرتوودا كراوه و، ده گونجي له گه ل هه ر لايه نيكي ديكه شدا بكرئ، دواي هه وي ده گه ريينه وه بو كا ديران و نه دامياني خومان و هه شتيكي واريده، به لام له گه ل يه كيتيدا

شتیک بریار درایی، نه خیر ئه وه راست نیه.

وه لامی پرسپاری دووهم: به نسیبته هاوپه یانی هیواوه، پیم وانیه
ئه وه ریک بکه وی و بگونجی، ئه وه هاوپه یانیه تییه جیگره وه ی
هه موو ئه وه لایه نه سیاسیانه بی که پکیان هیناوه، به لام ئه وه زیاتر
بو کاری به غدایه وه، بو ئه وه یه که له گه ل ریزمدا ئه وانیه له لایه ن
پارتیی و یه کیتییه وه گوئیان بو نه گیراوه و بایه خیانی پی نه دراوه و
بیرو رایه کانیا و هرنه گیراون، ئه وانیه بو خویان سه ریان پیکه وه ناوه و
بو چوونیکی خویانیان هه یه وه، پیشنیار و هه لویستی خویانیان هه یه،
حه قی خوشیانه، به لکو هه رکه سیک به ته نیاش حه قی خویه تی چ جای
پازده په رله مانتار کو بنه وه به ره نگی جیا جیا و به ئینتیهای جیا جیا.

نه نوره هه مانه یه مکه لانی
Seyran Loei Co. Ltd
نهن به م عیر عوالم النامه النجمه

AliBapir/مهلی بایر

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

www.alibapir.net

English - عربي - گۆنئی

مهلی بایر/ AliBapir

مهلی بایر/ AliBapir

مهلی بایر/ AliBapir

۴. زریان تەھا لە سایتی وشە:

پرسیاری یەكەم: باسە لە باجەدان كەد لە كۆمەڵی ئیسلامیی بە
هۆی پاشگری ئیسلامیی، كەس هەبوو لە رابردوو بەهۆی پاشگری
ئىسلامیی باجی دایەت لە كۆمەڵ؟
پرسیاری دووهم: ئیوه وه ك كۆمەڵی دادگەریی، پشتگیری
هاوپەیمانیی هیوا دەكەن لە هەلژاردنی داهاوو؟

مامۆستا عەلی باپیر:

پرسیاری دووهمم وه لām دایه وه، كه هاوپەیمانیی هیوا زیاتر بو
ئەنجوومەنی نوێنەرانی، نەشەمزانیه لایەنە سیاسییەكان موافیق
بن كه هاوپەیمانیی هیوا خۆیان وه ك ئەلته رناتیفی حیزبەكان، تەرح
بكه ن.

وه لāmی پرسیاری یەكەم: ئایا كەس باجی داوه؟ ئیمە بێگومان
كەسانێك گیراون كاتی خۆی، هەر بە تۆمەتی ئەوهی كه
ئىسلامیین، من ئەندامێكى خۆمان، كه لە لایەن یەكێك لەو دوو
حیزبانەى كه ئەم ولاتە بەرپۆه دەبەن، گیرابوو، هاتەوه دواى كه
گیرابوو، ئەشكه نجه درابوو، چەند سالیك لە زیندان مایه وه،

• گوتم: تۆ تۆمەت چى بوو؟!

« گوتی: كه گرتیانم هەر دەمگوت: تۆمەتم چیه و چیم كردوه؟!

۵ گوتیان: تۆ لە مزگەوت زۆر ماویه وه و نوێژی سوننەتت
كردوون، پێش فەرزه كان و دواى فەرزه كان!

« گوتم: ئايا ئەو ە پېدراو نيه؟

گوتيان: با، بەلام ئايا نازانى لە لای ئيمە بنچينه يە کمان داناو!

« گوتم: بنچينه کە چيه؟!

گوتيان: بنچنه کە ئەو ە يە: نوێژى کە متر سه لامه تىي زياتر.

بەلێ ئيمە باجى ئەو ە مانداو، بەلام ئيمە لەبەر ئەو ە لێرە باج دەدەين لەسەر ئيسلامىي بوونى خۆمان، ئەو پاشگره مان لانه بردو، بەلکو لەبەر ئەو ە حىكمە تانە ي کە باس مکردن، ئەگەرنا، کەس يک مسولمان ييت، دەبێ ئامادە بێ ەموو باج يک بدات لەسەر مسولمان ييتى خۆي، ەلەبەتە من ەز دەکەم و پيمخۆشە حوکمرانانى ئەم و لاتە، مال لە مال خۆ ەرام نە کەن، لە نيو ميللە تيکى مسولماندا، نابێ شوينکە وتنى ئيسلام و نوێژو تاعەت و چاکە کارىي و پروو لە خوا کردن، قەدەغە بکرى و، پيچەوانە ي ئەوانە ەوا بکرى، چونکە دنيابن ميللە تيک گەنج و لاو ەکانى بە کورو کچەو ە پروو لە خوابن و ەامووشۆي مزگەوت بکەن و، پابە ندبن بە شەريعه تەو ە، لە ەموو پرويکەو ە سه لامە تتر دەبن، لە پرووى تەندروس تىي و ئەخلاقىي و، لە پرووى دنيا و قيامە تەو ە، بەلام کۆمەلگايە ک گەنجە کانى بەرەو ەلديرى عادەتى خراپ و تلياک و نيگرە لە کيشان بچن، کۆمەلگايە ک گەنجە کانى وابن، ئوميدى خيى لى ناکرى.

۵. برپار محمد له دهزگای ستاندهر:

پرسیاری یه کهم: له ماوهی رابردوودا چهند ههولیک هه‌بوو له نیوان کۆمه‌لی دادگهریی و یه‌ک‌گرتووی ئیسلامیی دا، بۆ ئه‌وهی له هه‌لبژاردنه‌کانی داهاتوودا به‌یه‌ک لیست به‌شداریی له پرۆسه‌ی هه‌لبژاردنه‌کان بکه‌ن؟

پرسیاری دووهم: له ماوه‌ی رابردوودا نیوان ئی‌وهو پارتی دیموکراتی کوردستان گرژیی تیکه‌وتبوو، دوا‌ی به‌ستنی کۆنگره‌ ئه‌و گرژیه هه‌ر به‌رده‌وامی هه‌یه، یاخود په‌یوه‌ندییه‌کانتان تا ئاستیک ئاسایی بۆ ته‌وه‌؟

مامۆستاعه‌لی باپیر:

وه‌لامی پرسکاری یه‌که‌م: ئیمه‌ له‌ گه‌ڵ یه‌ک‌گرتووی ئیسلامیی دا، راسته قسه‌و باسه‌مان بووه‌و ئیستاش قسه‌و باس هه‌ر هه‌یه، مادام ماوه‌که‌شی درێژکراوه‌ته‌وه، ده‌توانین به‌ نه‌فه‌سی درێژتر قسه‌ له‌و باره‌وه‌ بکه‌ین.

وه‌لامی پرسکاری دووهم: بۆ په‌یوه‌ندییه‌مان له‌ گه‌ڵ پارتیی، ئیمه پیمان وایه‌ له‌ لایه‌ن پارتیه‌وه‌ په‌نگه‌ بارگرژیه‌که‌ دروست کرابی، ئه‌گه‌ر نا ئیمه هه‌ر له‌ شوینی خۆمانین و، له‌ یه‌ک مه‌سافه‌وه‌ وه‌ستاوین له‌ گه‌ڵ هه‌موو لایه‌نه‌ سیاسیه‌کان دا، به‌لام دوا‌ی ئه‌وه‌ی کۆنگره‌مان گریدا، له‌ هه‌موو ئاسته‌کانی پارتیی دا پیروزیاییمان لیکرا: جه‌نابی کاک مه‌سه‌عوود بارزانی و، کاک نیچرڤان بارزانی سهرۆکی هه‌ریم و، کاک مه‌سروور بارزانی سهرۆکی حکومه‌ت و،

کاک فازل میرانی و، هتد...

ههروهه ها سه رجهم لایه نه سیاسیه کانی دیکهش هه موویان، ههروهه ها لایه نه عیراقیه کانیش زوریان پیروزیان لای کردین، بیگومان نه وهش ده بیته هوئی نه وه که په یوه ندیه که ئاسایی بیته وه، ئیمه به لای ئۆپۆزسیۆنین، به لام ئیمه دوزمنی حکومهت نین، زور جار گوتومانه، ئیمه ئۆپۆزسیۆنین، واته ره خنه دلسۆزانه، بنیاتنه رانه ده گرین و، ده مانه وئ حکومهت له ستهم و کهم و کوورپی و گه نده لای دووربی، ده مانه وئ که حورمهت و ئیعتباری ئهم قهواره سیاسیه مان زیاتر پارێزراوی، ئومیدم وایه که هه مووان به و ئاراسته یه دا برۆین، هه مووشمان بیگومان بو ئهم ولاته پتووستین و هیچ که سمان لای زیاد نیه، به تایهت له م رۆژگاری پر قهیراناوی و پر تهحه دیاته ی که هه ریمه که مان رووبه رووی ده بیته وه، زیاتر پتووستیمان به له یه ک نیزیکی و ته بایی و ده ستبار بو یه کدی گرتن هه یه.

له ژوره كومنتا ريښه كمال لهكښانتين

Opinion leader in social media

نص حكيم عبر مواقع التواصل الاجتماعي

www.alibapir.net

ډاکټر علي بابير

له ژوره كومنتا ريښه كمال لهكښانتين

Opinion leader in social media

نص حكيم عبر مواقع التواصل الاجتماعي

AliBapir

archive.org/details/@alibapir

PDF

www.alibapir.net

ډاکټر علي بابير

علي بابير AliBapir

علي بابير AliBapir

AliBapir

Google Play

App Store

www.alibapir.net

ډاکټر علي بابير

علي بابير AliBapir

علي بابير AliBapir

AliBapir

Google Play

App Store

www.alibapir.net

ډاکټر علي بابير

علي بابير AliBapir

علي بابير AliBapir

۶. ئىدرىس موحەممەد كەئالى ئاسپانىي پەيام:

پرسىياري يەكەم: لەناو ھۆلى كۆنگرە لە لايەن يەكك لە ئەندام پەرلەمانە كانەو پەيمانى ئەو دەرا، ئەگەر ناو كۆمەلى ئىسلامىي بگۆردى بۆ كۆمەلى دادگەرىي، وەعدى چەند كورسيەك دەرا لەبۆ پەرلەمانى عىراق، دواي ئەم قسانە دەنگۆي ئەو ھەيە كۆمەلى دادگەرىي كە ناو كەي گۆري، لەگەڵ بەشيك لەو پەرلەمانتارانەي ھاوپەيمانىتي ھىوا بىنەو نىو كۆمەلى دادگەرىي و ھاوپەيمانىيەك پىك بىنن، ياخود بىنە بەشيك لە كۆمەلى دادگەرىي، ئەو تا چەند راستە؟

پرسىياري دووھەم: لەھەلئاردنى داھاتوودا، ئايا كۆمەلى دادگەرىي چۆن خۆي بۆ ئامادە كردو و پىشبينىي چيە بۆ ھەلئاردن؟

مامۇستا عەلى باپىر:

وہ لامي پرسىياري يەكەم: ئىمە لەم ھەلئاردنەدا ھەموو ئەگرە كانمان لەبەردەم دا كراو و، مافى خۆمانە لەگەڵ ھەركەسى قسە بكەين و بەشپوھيەك لە شپوھەكان پىكەو تەنسيق بكەينو ھاوکارو دەستبارگري يە كدىي بىن، چ بە شپوھي حيزبكى سياسىي، چ بە شپوھي چەند كەسيك، بىگومان ئىمە كارمان لەسەر ئەوانە كردو و كارى زياتریش دەكەين، وەك گوتەم ئىستاش كە ماو كەي دريژ كراو تەو، دەر فەتى باشرمان لەبەر دەستدا ھەيە.

وہ لامي پرسىياري دووھەم: كۆمەلى دادگەرىي لە قەدەر تواناي باشى خۆبۆ ھەلئاردن ئامادە كردو و، ئىستاش سەرگەرمى خۆ ئامادە كردىن.

۷. فەرمان صادق لە دیپلوماتیک مەگەزین:

پرسیاری یەکەم: ئیوه ئاگاداربوون لە گەڕانەوهی مامۆستا سەلاحەدین بۆ یەکگرتووی ئیسلامیی، هەولێک هەبوو رێکخستنهوهی لایەنە ئیسلامییەکان، ئایا گۆڕینی ناو لای کۆمەڵی ئیسلامیی کۆتایی بەو هەولە هێنا، کە لایەنە ئیسلامییەکان لە کوردستان بچنەوه یەک بەرە، کە ئەمە دەمێکە قسە ی لەسەر دەکری؟

پرسیاری دووەم: لە کۆنگرە دا چوار ژن بە دەنگی خۆیان بوونەتە ئەندامی سەرکردایەتی و، کۆمەڵ دەرگای کردۆتەوه بۆ ژنی لیها توو، سەرنجێک هەیه لەسەر بەرێژتان و لەسەر کۆی ئەحزابی کوردیی، ئیمە بینیمان لە دوا یی کە پەوان شاد نەو شیروان بزووتنەوهی گۆران تا ئیستا نەیتوانیوه ئەو جیگایە پەر بکاتەوه، ئایا لەناو کۆمەڵی ئیسلامیی، دوا ی بیست ساڵ لە دروستبوونی سەرکردەیه ک، قیادەیه ک دروست نەبووه، بتوانی جیگای مامۆستا عەلی باپیر بگریتهوه، بۆیه ئیوه بە کۆی دەنگ هەڵدەبژێردینهوه؟

مامۆستا عەلی باپیر:

وەلامی پرسیری یەکەم: ئەم ئەگەرە هەمیشە هەیه و ئیمە لە گەڵ یە کگرتووی ئیسلامیییدا پەیوەندی و برایه تییمان خۆش و پتەوه و بە دەم یە کەوهین و، ئەوه کە ئیمە گۆرانکارییمان بەسەر ناوه کەماندا هێناوه، نە ک رێگریە بە لکو زەمینە خۆشکە ریشە، من پیم وایه ئیمە هەمیشە پیویستییمان بە خۆ نیوکردنەوه و چاو بە خۆدا گیرانەوه هەیهو، ئەوانە ی خۆیان ناگۆرن واقعیمان پێ ناگۆردری و، ئەوانە ی ناتوان دەستکاری

ھەندى ئە بىرو بۆچۈنە كانى خۇيان بىكەن، بۇ مامە ئە لە گەل واقىعدا،
 بېگومان ھەر لە شوينى خۇيان دەمىننەو، بە حالە تىكى دۆگمايى و
 ۋەستاو، كەواتە: ئەو ۋە نەخىر ھىچ پەرىچ و پىگرنىيە، بەلكو زەمىنە
 خۇشكەرىشە، بۇ زانىيارى ھەموو لايەك: ئىمە لە رابردووشدا چەند
 جار دەسپىشخەرىمان كىردە بۇ لاي يە كىگرتووى ئىسلامىي، كە با
 يەك بىگىرىن، بەلام ديارە ئەوان بۇيان نە گونجاۋە، ئىستاش ئىمە ھەر
 ئەو قەناعەتەمان ھەيە، كە ھىزو وزە كان زياترىيە كىخەين، لە ھەموو
 لايەكەو، ۋەك گوتىم، چ لە چوارچىۋەى كارى ئىسلامىيدا، چ فراوانتر
 بۇ ھەندىك ئامانجى دىكە.

ۋەلامى پرسىياري دووھم: ئايا كەس نىيە لە نىو كۆمەلى دادگەرىيدا
 شوينى بەندە بىگىرتەو، دەلىم: با، لە كۆنگرەشدا زۆر داوام
 لەئەندامانى كۆنگرە كىرد، كە يە كىكى دى دابىنن لە شوينى بەندە،
 خەلكمان ھەيە بەلگەشم ئەو ۋەيە كە ئىمە پازدە سال لەمەو پىش،
 ئەوكاتەى من نىزىكەى دوو سال لە لايەن ئەمىرىكاۋە گىرام،
 كۆمەلى ئىسلامىي توانى كارەكانى خۇي بەرپۆۋەبەرى و قىادەيە كمان
 ھەبوو، دوايى ھەندىك لە برادەرانى بەرپرسى ئەم ۋلاتە گوتىان:
 فلان كەس! پىاوت لە دواى خۆت بەجى ھىشتىبون و كارەكانىان
 بەرپۆۋە بردوون! من پىم وايە دواى ئەو پازدە سالە، ئىستا تواناكان
 زياترىش بوون، بەلام ئەو قەناعەتى خەلكە، بەراستىيى مەنىش
 پىمگوتىن بە ئەندامانى كۆنگرە: خۇمتان لەسەر گران ناكەم و ئىستا
 ۋە نەبى كاتىكى زۆر فەرەحنايى بى، تەنگانەيە بەنىسبەت ھەرىم و
 عىراق و ناۋچەكەو، لەبەر ئەو خۇمتان لەسەر گران ناكەم بلىم:

هەر نایکەم و مەرجتان لەسەر دابنێم، بەلام پێم خۆشە یەکیکی
 دیکە دابنێن و، منیش هەر لە گەڵ کارو کاروانە کەم، بەلام دیارە
 کە ئەوان قەناعەتیان وابوو بە یە کەدەنگ بە پێوستان زانیی لەم
 قۆناغەشدا بۆمێنمەو، منیش بۆ دلیی ئەوانم نەکرد.

رێگەپێدانی مەکتەبی مامۆستا عەلی بابێر

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

www.alibapir.net

English - عربي - گۆزێ

لە نۆزە کۆمەڵایەتیەکان ئەکەڵێن
 وەشێوەکانی ئێمە بۆ
 ئەنێ مەکتەبێر مۆڵەتێمان داوە

عەلی بابێر/ AliBapir

عەلی بابێر/ AliBapir

کەتەبی
 رێگەپێدانی مەکتەبی مامۆستا عەلی بابێر

۸. ئامانج وەرتىي لە دىجىتال مىدىيە زەمەن:

پرسىيە يە كەم: كەي كورد يە كگرتوو دەبى، لە ھەموو بۆنەو مەراسىمىك دا حىزبە سىياسىيە كان، سەرۆكى حىزبە كان، ھەموو لايەنە پەيوەندىدارە كانى حىزبى و حكومىي بەياننامە دەردە كەن كە دەبى كورد يە كگرتوو بى، پوون و پەوان پىمان بلى: كەي كورد يە كگرتوو دەبى؟ ئايا سەرۆكى يە كەمى حىزبە سىياسىيە كان لە ھەرىمى كوردستان دا، خۆيان ھۆكارى ئەو نا يە كگرتوو يە نىن؟ پرسىيە دوو ھەم: سەبارەت بە ھەولى داگىركارى لە ھەرىمى كوردستان دا، لە لايەن دەولەتى توركيە، بەتايەت، بۆردومان و تۆپارانە كان، ھەلۆيسىتى بەرپىز مامۆستا ەلى باپىر ئەو بارەو چىيە ؟

مامۆستا ەلى باپىر:

وەلامى پرسىيە يە كەم: پىموايە كاتىك ئىمە دەتوانىن يە كىگرىن، وەك ئەو قسەيەم كردو ە (كەنە كە) كۆنگرەي نەتەو ەيى كوردستان دا، كە دوو جار خۆم بەشدارىم كردو ە، دوو جار ش نوینەرم ناردو ە، ئىمە كاتىك دەتوانىن ئەم نەتەو ە ستەملىكراو و و ستەم دىدەيە، لەسەر نەخشەي سىياسىي خۆمان يەك دەنگ و يەك رەنگ بكەين، كە خۆمان لە كەول و قەپىلكى بچووك بچووك بىينە دەرو، ھەموومان بىينە نىو فەزاي فراوانى نىشتەمان پەروەري و، ھىچ كەس كەلكەلەي ئەو ەي نەبى كە دەبى ئەوانى دىكە ژىر دەستى بن، كە بەداخو ە ئەم نەزەيە ھەيە، ئەگەر تەماشاي

میژووی کورد بکهین ئیهاراته کانی بابان و سۆران و ئهردهلان و بوتان و، ئیستاش تهماشای واقعی خۆمان بکهین، دهدهردی کوشندهمان خۆ خۆری و ئه و خۆ په سه ندییه، هه موو شت به خۆ ره واینین و هیچ شتیک نه دان به وانی دیکهیه، ئنجا ئه مه حاله تیکی گشتیه و ده بی خۆمانی لی ده رباز بکهین، ئه وه نه خوشیه کی کوشندهیه و، تا کو ئیمه وانه کهین عه قل و دلی خۆمان فراوان بکهین و، مه رجهان نه بی بۆ برایه تی و ته بایی له گه ل یه کدی دا، ئه وه نایه ته دی، وه ک خوی په ره ردگار ده فهرموئ: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾ الرعد.

واته: خوا واقعی هیچ کۆمه لگایه ک ناگۆری، تا کو ئه وان خۆیان نه گۆرن. ده بی شیوه ی بیرکردنه وه مان بگۆرین، ده بی خولیاو هه ست و نه سه ته کانمان بگۆرین، په وشت و ئاکارمان بگۆرین، ئنجا ئه وه ته فاسیلی زۆری هه یه و، له کۆبوونه وه ی تایه ت دا که کراوه له گه ل لایه نه سیاسیه کاندایه و باره وه قسه ی خۆمانم کردوه. وه لامی پرسپاری دووه م: ئیمه پێمان وایه، وه ک له وتاری کۆنگره شدا با سمرکد، به نیسه ت ئیران و تورکیا و سوریا و عیراق، ئه و سی نه ته وه یه، نه ته وه ی تورک و عه ره ب و فارس، ده بی به چاوی برا ته ماشای نه ته وه که ی دیکه بکهن که هاوسپیانوه، ئیمه ناتوانین که ماله کانی خۆمان بگوازینه وه و کوردستان شوینی کورده، هه ره ها هی پیکه اته کانی دیکه ی که له کوردستاندا ده ژین وه ک: عه ره ب و تورکمان و به زیدی و ئاشووری، ئیمه تازه دراوسی یه کدیین و هه ر ده بی سیغه یه ک بدۆزینه وه له سه ری

پیکهوه مامه له بکهین، باسمکرد که کاتی خوۍ له پهمانی شومی
 سایکس - بیکو له سالی: (۱۹۱۶) ز دا، ئەم ولاتە ی ئیمه له نیو
 نیشتمانی ئیسلامیدا دابهشکرا، له نیوان زل هیزه کاند، دواپی له
 پهمانی سیقهردا (۱۹۲۰) ز دا، له برگه کانی: (۶۲) و (۶۳) و (۶۴) بۆ
 کورد مافی چاره نووس داندر، به لام دواپی له پهمانی لوزان له
 سالی: (۱۹۲۳) ز دا هه لوه شیندرایه وه، له و کاته وه ئەمه ئەو حاله یه
 که ئیمه به دهستی وه ده نالینین، که واته: ئاگری چه و سیندرانه وه ی
 کورد و دابهشکرانی کوردستان له ریشی زلهیزانه وه هه لسا وه،
 به لام به داخه وه میلله ته مسولانه دراوسین کانی شمان ته به نیان کرد وه،
 بۆیه من پیموایه، به نیسبته تورکیا و ئیران و به نیسبته ههر
 ولاتی که وه، ده بی پروایان به هیزی لۆژیک بی نه ک لۆژیکی
 هیز، ده بی ئاماده بن له گه ل کورددا گفتوگو بکه ن و دابینش، ده بی
 ئاماده بن ئەو مافه ی به خو یانی ره و ده بین، به وانیشی ره و ده بین،
 تۆ بۆ خو ت ده ولته ته هه یه لایه نی که م با ئیمه هه ریمیکان هه بی،
 با ئوتۆنۆمییه کی راسته قینه مان هه بی، ئە گه رنا ئەو نه واتای
 برایه تییه نه واتای پابه ندیش ه به ریکه وتننامه نیوده ولته تییه کانه وه،
 به تاییه تی (جاپانامه ی جیهانیی بۆ مافه کانی مرو ژ)، به لام ئیمه
 پیش ئەوه ی گله یی له عه رب و فارس و تورک بکه ین، ده بی
 گله یی له و زلهیزانه بکه ین که کاتی خوۍ ئەو ولاتە ی ئیمه یان
 دابهشکرد وه، ئیستاش ئاماده بن چاوی پیدا بگێرنه وه.

۹. ئەيۈب وەرتى لە تۆرى مېديايى ئىستا:

پرسىياري يەكەم: بەشىك لە چاودىرانی سياسىيى و بەشىك لە ھاۋلا تىيان پىيان وايە، ئۆپۆزسىيۆن لە ھەريمى كوردستاندا پەرتەوازەيە، چەند حيزبىكى ئۆپۆزسىيۆن ھەيەو ھەريەكەو بە ئاراستەيەك ئىش دەكات، ئايا بۆچى تا ئىستا حيزبە ئۆپۆزسىيۆنە كانى ھەريمى كوردستان، يەكيان نەگرتوۋە، بەيەك ئاراستەدا ئىش ناكەن؟

پرسىياري دووھەم: لە دواي گۆرپنى پاشگري ئىسلامىي بۆ دادگەريى، خەلكى غەيرە ئىسلام لەناو كۆمەلى دادگەريى ئىستا جىي دەيىتەو، دەتوانى بىيىتە ئەندام لەناو كۆمەلى دادگەرييدا؟

مامۆستا عەلى باپىر:

وەلامى پرسىياري يەكەم: ئۆپۆزسىيۆن پىرژو بلاۋە، راستە، بەلام كۆمەلىك ھۆكارى ھەن، ھۆكارى خودىي و ھۆكارى بابەتىي، ئىمە لەگەل ئەو لايەنە سياسىييانەدا كە پىكەو ئۆپۆزسىيۆن بووين قسەو باسما زۆر كردو، كە ھەندىكيان ئىستا ئۆپۆزسىيۆن نەماون، بەلام ھەركامىك لەوانە ئەگەر لىي بكوئىەو، بەلاي مەو ەنگە ھەلەي كىردى، بەلام دەگونجى پاساۋ و بيانوى خويانىان بىي، بەلام بەھەر حال ئەو ە واقعىكە كە ئىستا ئۆپۆزسىيۆن ئەو تۆكمەيى و خرىي و پىيەي نىە كە پىويستە، بەلام ئىمە ھەول دەدەين خوا پىشتىوان بىي زياتر رىزەكانى ئۆپۆزسىيۆن يەكخەينەو، لەيەكيان نىزىكبەينەو، وەك گوتم پىويستە ئىمە نەفەسى ئۆپۆزسىيۆنىش، نەفەسىيى

شهرعی و نهفهسیکی واقعی بی، ئیمه کاتی خوی هندیک کهس
 ئوپوزسیون بوون، بهلام بهو نهفهسهی که حکومت پرووخین،
 سهقفی داواکارییه کانی خه لکیان زور پی ههلابرد، دوایش له گهل
 واقعدا نه گونجا، ئیمه پیمان وایه که دهبی دلسوزبین بوئم
 قهواره سیاسییهی خومان، رهخه له حکومت دهگرین، بهلام
 نامانهوی ناشیرینی بکهین و بیرووخین، بهلکو دهمانهوی کهم
 و کوورییه کانی چارهسهر بکهین، حکومتیش دهبی بهو چاوه
 تماشامان بکات، بهداخه وه ئیمه لهم ولاته دا نه حکومت فیر
 بووه مامهلهی راست و دروست له گهل ئوپوزسیون دا بکات، نه
 ئوپوزسیونیش، ههلبهته به گشتی دهلیم، کاتی خوی ده مگوت: ئیمه
 دهبی به پیی نه و ئایهتهی خوی پهروهردگار مامهله بکهین، که
 دهفهرموی: ﴿وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا﴾ ﴿٥٥﴾ الانعام.

واته: ته گهر قسه تان کرد دادگه رانه قسه بکهن.

ته گهر وه زیریک شتیکی باشی کرد، دهستخووشی لی بکهین،
 دهیانگوت: نه خیر ئوپوزسیون ههر دهبی رهخه بگری، ده مگوت:
 ئه دی ته گهر شتی باش کرا؟ نه وه دهیانگوت: له شتی باشیش دا
 نابی دانی پیدا بینین! که من پیموایه نه گونجاوه و بی ئینسافییه و
 له گهل مهنتیقی قورئاندا تیک دهگیری، هه میشه قورئانیش له گهل
 زگماک و عهقلی سه لیمدا ده گونجی، وه زیریک شتیکی باش ده کات
 یان بهرپوه بهریکی گشتی شتیکی باش ده کات، دهستخووشی
 لیده کهم بو نه وهی چوار کهس تماشای نه و بکات، خویشی
 له سهر نه و چاکه ی که کرد وویه تی زیاتر هاندرابی.

وەلامى پرسىياري دووهم: ئىمە پەيرەوى نىوخۆمان ھەيە، پىش
 پىرەوى نىوخۆش، ئىمە كاتى خۆى كە كۆمەلى ئىسلامىيان بىيات
 نا (۲۵) خالىمان نووسىن، كە بەندە نووسىيىنى، ئەوانەى بىنيوتانە،
 بىنيوتانە، ئەگەر نا پىم خۆشە بىابىنن، ئىمە دوو جارمان شەرھان
 لەسەر كىردوون، ئىمە بە پىي پىرەوى نىوخۆ كەسىك كە پابەند
 نەبى بە ئىسلام، ناتوانى بىتە ئەندام لەو كارو كاروانەدا، بەلام
 رىي لى نەگىراو ھەوادارو لايەنگىرو دۆست و ھاوکاربى، ئىمە
 لەخزمەت ھەموو لايە كداين، ئىمە نەك ھەر ئافرەتتىك كە سەرپۆش
 ناكاتە سەر، كە پىمان واىە ئافرەت پىويستە سەرپۆش بىكاتە سەر،
 نەك ھەر ئەو دەتوانىت دۆست و لايەنگىرى كۆمەل بى، بەلكو
 كەسىك كە ئەگەر خاوەنى گوناحى گەورەش بى، دەتوانى دۆست
 و لايەنگىرى ئىمە بى، پىشان خۆشە ئەوانە لىمان نىزىكىن، چونكە
 پىمان واىە ئەگەر لە لەم كۆمەل و كاروانە نىزىكىن بەھرەمەند
 دەبن و لە ھەندى خراپە دەيانگىرپىنەو، بىگومان كاتى خۆيشى
 ھەروا بوو، بەلام ئىستائەو زياتر تۆخ دەكەينەو، كە ئىمە وەك
 دۆست و ھەوادارو لايەنگىرو دەنگدەر لە خزمەت ھەموو چىن و
 تويژەكان و، ھەموو پىكھاتەكانى كۆمەلگاي خۆمانداين، بەلام وەك
 ئەندام، ديارە مەرجى ئەندامىتىي لە پىرەوى نىوخۆ، لە (۲۵)
 بنەماكەماندا ھاتو.

۱۰. پېين مه جید له کوردستان تیځی:

پرسیاری یه کهم: بریار وایه هاوپه یانیه تیه ک بۆ ناوچه کانی دهره وهی ئیداره ی ههریم دروست بکړی، ئەم هاوپه یانیه گشتگیریی و لایه نه سیاسیه کان به یه که وه به شداربن، ئیوه وه ک کۆمه لی دادگهریی به شدار ده بن؟

پرسیاری دووهم: ماوه ی رابردوو گروپییک هه ولیاندا له ریگی مووشه که وه ئارامیی و ته بایی هه ولیر تیکبه دن، ئیوه بۆچوونتان له سه ر ئەمه چیه؟

مامۆستا عه لی باپیر:

وه لامي پرسیری یه کهم: بۆ ههر هاوپه یانیه تیه ک که به قازانجی خه لکی ههریمی کوردستان بشکیتته وه، دوا جارش به قازانجی خه لکی عیراق به گشتیی، ئیمه ئاماده یین، بیگومان ئیمه ئە گه ر پیکه وه بین له وانیه زیاتر بتوانین کورسیی ده سته ربکه یین له ئەنجوومه نی نوینه رانی عیراقدا، که زیاتر به رگریی بکه ن له به رژه وهندیه کانی خه لکی ههریمی کوردستان، بۆیه من لیرو وه رایده گه یه نم: به لی ئاماده یین، به لام دیاره ده بی قسه و باس بکړی.

وه لامي پرسیری دووهم: ئەو ساړوخ بارانه ی که کرا، که به پیی زانیاریی که به من گه یشتوه، ساړوخه کان به ئەمریکیه کانه وه نراون و، له نیزیک فڕۆکه یه کی ئەمریکادا که وتوون، ئەوه ش که که وتوته نیو شاری هه ولیر، ئەو ساړوخه دژه هه واییه ی ئەمریکا بووه، که گرتوویه ته ساړوخه کان بۆ ئەوه ی نه که ون و، لیرو که وتوه، بیگومان

ئىمە ھەموو جوړه شيواندنيكى بارودوځى چ ھەريمى كوردستان، چ ھەر پاريزگايه كى ديكه ي عيراق، چ ھەر شوينيكى ديكه ي دنيا، له لاي ئىمە مەرفوزه، ئەو ھش شتيكى خراپه كراو ھو، ئەمريكا خو ي به خاوه نى قەزىه كە دەزانى، بيستيشتان دوينى و پيرى ھەنديك كاردانەو ھى بوو ھ، ئنجا من نازانم بينا لەسەر چى و، تا چ راددەيه ك بو ي ساغ بو تەو ھ، بەلام گرنگ ئەو ھيه ئىمە ھەر جوړه شيواندنيكى ھيمنى و ئاسايشى ئىرو ھ، ھەر شوينيكى ديكه رەفز دەكەين، ئەو ھ شتيكى ناحەقەو پيوستيشە خەلكى ھەريمى كوردستان، ھەموو لايەنە سياسيه كان، يەك دەنگين لەبەرانبەر پاراستنى ھيمنى و ئاسايشى ئەم و لاتەدا كە يىگومان ھەموومان لە ھيمنى و ئاسايش بەھرەمەندين و، ھەمووشمان لە ئاژاو ھو ئاشووب زەرەر مەندين.

له نۆڤه كۆمهله ئازىيەكان لە ھەڵبژێن

Sevgi ve Saygı ile AliBapir

نۆڤه كۆمهله ئازىيەكان لە ھەڵبژێن

AliBapir

علي بابير

---

archive.org/details/@alibapir

PDF

www.alibapir.net

English - Kurdî

علي بابير

علي بابير

AliBapir

QR Code

QR Code

QR Code

۱۱. ھېرش قادر له (NRT):

پرسىارى يەكەم: دەگوتىڭ: ئەگەر كۆمەللى دادگەرىلى له
حكومەت دا بەشداربووايه "بەتايىبەتى ئەم قسەيه له نيوان پارتىيى
و يەكيتىدا دەكرىت" ئەگەر پۇستمان پىيان بدايە، ئەو دەنگەو ئەو
نارازىيەى ئىستايان نەدەبوو، بەلكو وەك حىزبەكانى دىكە كە
ئىستا له حكومەتدان بىدەنگ دەبن؟

پرسىارى دووهم: ھەر يەكيتىي و پارتىيى دەلئىن: خوا كۆمەللى
حىزبى ئۆپۆزسىيۇنى باشى بە ئىمە داو، پەرلەمانە دەرىدە كەين،
كادىرە دەىگرىن، كاتىك باسى ھاوپەىيانىەتىي دەكەين له گەلەندا
يەك دەگرن؟

مامۇستا عەلى باپىر:

وہلامى پرسىارى يەكەم: من ھەموولايەك دۇنيا دەكەمەو كە
كۆمەللى دادگەرىلى كۆمەللىك مەبدەئو پرنەسپىي ھەن كە له
قورئان و سوننەت و شەرىعەتەو ھەلپەنجاون، يەكىك لەوانە
ئەوہيە كە دەبى ئەم ولاتە دادەگەرىلى تىدابی، دەبى قۇرخكارىي
و گەندەللى و خۇسەپاندنى تىدا كۆتايى پى بى، ئىمە كاتى خۇي
لەگەل ئەو بەرانبەراندە كە داوايان لى دەكرىن بەشداربىن
گوتوومانە: ئىمە مەرجمان ھەيەو، مەرجەكانى ئىمەيش لە راستىيدا
وہك مەرجى ھەندىك لايەن نەبوون، كە بە مەرجىشى بگرىن و
دوايى پىوہيان پابەندەبىن، ئىمە نەك ھەر لە كابىنەى ئەم جارەدا
كە بەشدار نەبووین، ئىمە لە كابىنەكەى پىشى دا كە بە دوو و سى

وہ زیر بہ شدار بووین، لہ رہخنہ گرتنی خۆمان نہ وہ ستاوین، یہ کیچ
 لہ و رہخانہ ی حوکمرانان لہ ئیمہ یان دہ گرت، دہ یانگوت: ئیوہ لہ
 حکوومہ تدان و رہخنہ ش دہ گرن، ئیمہ ش دہ مانگوت: ئیمہ بہ و
 مہرجہ لہ حکوومہ تدا نہ بووین دہ می خۆمان بہ ستین، گہ ندہ لئی
 و قۆرخکاری و نادادگیری و ستہم ہہیہ، لہ پرووی ئہ منیہ وہ
 چہ وساندہ وہ ہہیہ، چۆن بیدہ نگ بین؟ من ہیچ کاتیچ بہ رہوای
 نازانم لہ حکوومہ تیکدا بہ شداربی، بہ مہرجی قہرہ قہپ لیکردن و
 خۆ کردن بہ کہرہی شہربہت لہ ماف و نازادیہ کانی خہ لک!

وہ لآمی پرسیاری دووہم: ئہمہ دوو پرووی ہہن، لہ و پرووہ وہ کہ تو
 پشتگیری زو لآم و ستہم بکہی، بیگومان خراپہ، بہ لآم دہ لآیم: ئیمہ
 بو ہہر ہاوپہ یمانیہ تیہ کہ بہ قازانجی خہ لکی ہہریمی کوردستان
 بشکیتہ وہ، نامادہ یں، لہ گہ ل لایہ نہ حوکمرانہ کانیشدا دہ بی شتیکمان
 ہہر ہہ بی، لہ ولاتیچدا یں، ئہ گہر لہ بہ غدا نوینہ رایہ تیہ کی باش
 بکری بہ قازانجی ہہ موو لایہ کمانہ، ئہ وانہ ش کہ پەرلہ مانتاری
 ئیمہ دہ ردہ کەن، با ہہ موو لایہ ک دلیابن، ہہم شہرہ ف و پریو
 حورمہ تہ بو پەرلہ مانتارہ کەمان و ہہم بو حیزبہ کەش، ئہ وہ ش کہ
 دہری دہ کات خۆی دہ خاتہ ژیر نیشانہ ی پرسیارہ وہ و پیشی ناشیرین
 دہ بی، کە واتہ: ئیمہ زہرہرمان نہ کردوہ لہ و سہودایہ دا، ئیمہ
 شانازی بہ پەرلہ مانتاری کمانہ وہ دہ کە یں لہ سہر ئہ وہی حہق دہ لئی،
 ہیچیان پی ناکری، ئہ وہ نہ بی کہ دہری بکہن، لہ جیاتنی ئہ وہی
 گوئی لئی بگرن و پیشنیارہ کانی وہر بگرن و لئی بہ ہرہ مہ ندبن، باشہ
 ئہم ولاتہ ی ئیمہ کەم و کوورپی کەم تیدایہ؟ زو لآم و ستہم و

گه نده لئی که م تیدایه؟ ده کری تۆ هه رکه سی په خه ی لی گرتی و شتیکی له سه ر نووسیت، سزای بده ی؟! خو هه ر سوۆران عومه ر نیه، ئه وه خه لکی دیکه شه و، ئه وه پوۆژنامه نووسه و نووسه ره و پراگه یان دنکاره، هه رکه سی په خه ی گرت و هه رکه سی تییینیه کی خسته پروو به دلّت نه بوو، به جوړیک مامه لّی له گه لدا بکه ی و به چاوی دوژمن ته ماشای بکه ی؟ بیگومان ئه وه شتیکی هه لّیه و سه ره تای فه شه ل هینانه.

پاکستان دئی مکتبی ماموستا علی بابیر

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

Google Play App Store

له نۆزه کومله پهیبهکان لهکەڵانەکان
Stay connected with us
دەست بۆ هەموو ئامرازەکان

www.alibapir.net

English - عربي - کوردی

پاکستان دئی مکتبی ماموستا علی بابیر

علي بابير/ AliBapir

علي بابير/ AliBapir

کەڵانی
پاکستان دئی مکتبی ماموستا علی بابیر

۱۲. ئاكار فارس له كه نالى سپيده:

پرسىياري يه كه م: سه بارهت به لادانى پاشگري ئيسلامىي، حه زده كه م له زارى جه نابت هه و پرو نكر دنه و هيه كم گوى لى بى، هه م بۇ دۆستان تان، هه م بۇ نه يارانتان، نه وانه ي پيشتر كۆمه لى ئيسلامىيان ناسيوه، ئىستا له دواى لادانى نه و پاشگره ئيسلامىيه كۆمه لى ئيسلامىيه كى تر ده ناسن، يان هه ر كۆمه لى ئيسلامىيه كه ي جارانه؟

پرسىياري دووم: سه بارهت به ئۆپۆزسيۆن بوون، باست له وه كرد كه ئيمه ئۆپۆزسيۆنين، به لām نامانه وى ئه م حكومه ته پرووخى، به لām باوه رتان به وه هه يه كه نه گه ر نه و حكومه ته نه پرووخى به راسپارد هه و پيشنياره كانى ئيوه چاكسازىي ده كات، واته: باوه رتان به وه هه يه ئه م حكومه ته چاكسازىي نه نجام بدات؟

مامۆستا عه لى باپير:

وه لāmى پرسىياري يه كه م: ئيمه كۆمه لى دادگه رىي وه ك نيوه رۆك و جه وه هه رى هه ر وه ك خۆيه تى، ئيمه گۆرانكار بيمان كرد وه له شيوه ي مامه له مان له گه ل واقيعدا، له فۆرم و ديكۆردا، به لām له جه وه هه ر و نيوه رۆكدا بېگومان ئيمه هه ر پابه ندين به قورئان و سوننه ت و شه ريعه ت و به و بنه ماشه ر عيانه ي كه كاتى خۆى ئه م كارو كاروانه مان له سه ر بنيات ناو، به لām ئه مه به و واتايه نيه كه ئيمه هه ر له يه ك كه و لدا دروا بين و چاو به هيچ شت يكي خۆماندا نه گيرينه وه، ئيمه به رده وام له چاو به خۆدا گيرانه وه داين، نه گه ر به ره مه كانى به نده تان خويند بېتته وه، له زۆر پرو وه وه كتيبم نووسيوه، مه وسووعه ي: (ئيسلام و ده و له تدارىي) كه چوار به رگه،

(خواپهرستی ئیسلامیی) که چوار بهرگه، (ئیمان و عهقیده ئیسلامیی) له شهش بهرگدا، له پرووی هونهرو ئهدهب و له پرووی یادو بۆنه کان و له زۆر پرووهوه، هه میشه خۆم زیاتر تیده فکر، ته ماشاده کم، ئیده کۆلمه وه، جاری واهیه ده گه مه رایه ک که پیشتر رایه کم هه لێژاردوه، ئیستا ئه و رایه م پێ به هیزتره، ئیمه هه میشه له چاو به خۆدا گیرانه وه دا ده بین، به لām وه ک گوتم جه وه ره و نیوه پۆکی کۆمه لی ئیسلامیی، بێگومان پارێزراوه و ئه و پارێزراوییه ش به و واتایه نیه که حاله تیکێ دۆگماییمان وه رگرتوه.

وه لāmی پرسپاری دووه م: ئه وه که تۆ پۆز سیۆنین و نامانه وی حکومه ت پرووخینین، بۆیه واه لیم، چونکه تۆ پۆز سیۆنه کانی دنیا هه موویان ره خنه ده گرن له حکومه ت، به لām به چاوی دوژمن ته ماشای ناکهن، مه به ستم پیی ئه وه یه، به لām ئه گهر حکومه تیک فه شه ل بینێ و نه توانیت له ئاستی داخوایی و چاوه روانیی خه لک و کۆمه لگادابی، بێگومان ئه رکی تۆ پۆز سیۆنه بلێ: تۆ لاچۆ، ئه و ئه مانه ته ته سلیمی خه لکیکێ دیکه بکه، به لām ئه وه که له و پرووه وه نا، که ئیمه دوژمنایه تی حکومه ت ده که ین، به لکو له و پرووه وه که ئیمه دۆست و دلسۆزی خه لک و ولاته که ین و، حکومه تیش ده بی خزمه تکاری خه لک بی، ئاخر حکومه ت ده بی له یه ک ئاستدا له به رانه ر هاوولاتیان بوه ستی و، ده بی له سه ر بناغه ی مرۆف بوون و هاوولاتی بوون مامه له له گه ل خه لکدا بکات، نه ک له سه ر بناغه ی ئینتیهای حیزبی، ئه گهر واه بیت ئه و کاته به لێ ئه رکی تۆ پۆز سیۆنه بلێ: تۆ لاچۆ و ئه و ئه مانه ته ته سلیمی که سانی دیکه بکه، یاخود هه لێژاردنی پیش وه خست بکری، یان به هه ر میکانیزمی که بگونجی، ئه و حکومه ته بگۆرری.

۱۳. هۆشمەند سادق لە (K24):

پرسیاری یەكەم: سەبارەت بە تیروانیی كۆمەڵی دادگەریی بۆ مافە نەتەوايەتییه كانی كوردستان چیه، دواي كۆنگره؟

پرسیاری دووهم: سەبارەت بە ئەو (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) یه دواي كۆنگره، دواي ناوه ئیسلامییه كه تان لا برد، ئەو (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) یه ئەوهش لاده بن، لەسەر ئالایه كه؟

پرسیاری سێیهم: چه قی رەخنە كانتان بۆ تەنیا له ههولێره له شوێنكانی دیکه نیه؟

مامۆستا عەلی باپیر:

وهلامی پرسیری یه كەم: ئیمه له وتاری سیاسی كۆنگره دا باسان كرد، كه ئەم نەتەوه یه ی ئیمه لەسەر نەخشە ی سیاسی سڤاوه تەوه، بەلام بە دەسیسه و پیلانی زلهیزان، پهیمانی سایکس بیکۆ له نیوان فەرەنسا و بەریتانیا و پروسیادا مۆرکرا، دواتر ئەمریکا و زلهیزه كانی دیکه ییش هه موویان تەبەنییان کرد، ئیمه ده بی ئەو راستییه بزانی، كه پێمانه وه دراوه، له لایه نی زلهیزانه وه پێمانه وه دراوه، بەلام دواي میلله تانی دراوسی ش ئەوه یان تەبەننی کردوه، ئیمه له گەل ئەوه داین كه نەتەوه ی کورد كه ئیستا به لای كه مه و چل ملیۆن كه س ده بی، ئەگەر زیاتریش نه بی، كه به پپی رای شارەزایان، گه وره ترین نەتەوه یه له دنیا دا له مافی ره وای خۆی بیبه ش کراوه، خوا په ره ر دگار كه ده فەر مو ی: ﴿وَجَعَلْنَاكُمْ

شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا﴾ ﴿١٣﴾ الحجرات.

واته: کردوو مانن به چه ند گه لیك و، چه ند تیره یه ک تا کو پیک ئاشنابن، پیکه وه هاوکار بن.

كهواته: چەندە عەرەب و تورک و فارس نەتەوەن، ئەوەندەش كورد نەتەوەيه و، ھەر مافیك ئەوان ھەيانە، ئیمەش ھەمانە، بەلام كە لە مافە كانمان بئى بەش كراوین، پيوستە ئەو مافانەى خۆمان بزائین و بەدواشیاندا بچین و ھەولیش بدەین بۆ دەستەبەرکردیان.

وەلامى پرسىارى دووهم: لە كۆمىسۆنى بالای ھەلژاردنە كان لە بەغدا، بەر لەوہى خۆمان قسەى لى بكەین، لەوێو ھەم ناوى كەسى يە كەمى حیزب، گوتووینە: ئیمە لە گەل ناوى (ئەمیر) دا مامەلە ناکەین، نەك ئیستا، چەند سالیك لەمەو پيشیش، گوتووینە: (رئیس الحزب) بئى، یان ھەرنایكى دیکە، بەنسبەت ئالاشەوہ گوتووینە: نابئى ھیچ وشە يەك لە ھیچ لایەنىكى سیاسییەوہ بەكار بەئیریت كە موزایەدەى دیندارى تێدایى، لەبەر ئەوہ ئیمە ئالاکەمان رەنگە كەى دەھیلینەوہ بۆ ئەوہى لە گەل ئەو یاسایەى كۆمىسۆنى بالادا تێك نە گیرین، لەجیاتى وشەى تەوھید، رەمزو ھیمايەك دادەنێن كە ھەمان مانا بگەيەنئى.

وەلامى پرسىارى سێھەم: ئەوہیان لە گەل ریزم دا بە بۆچوونى جەنابت، وانیه، بەلام زولم لە كوئى زیاتربئى، رەخنە بۆ ئەوئى زیاتر دەچئى، ئەگەرنا نەخیر ئیمە لە پرووى خوشیاندا بە يە كىتى نیشانییمان گوتوہ و بە قیادەى پارتیشمان گوتوہ، ئیستا كە گۆرانیش لەنێو حكومەتدايە، بەوانیشمان گوتوہ، پێیان دەلێن: ئەم ولاتە ھى ھەموو لایەكە، ھى چەند كەسێك نیە، ھى كەمىنەيەكى ملیاردلێر نیە، لەسەر حیسابى زۆرینەيەكى رەش و پرووت حوكمرانى بكات، بەلام كئى دەسەلاتى زیاترەو كئى قەرەبالغى زیاترى ھەيە، بە ھەر ھۆكارێك بئى، ئەو قەرەبالغیە كە دروست بووہو، كئى زیاتر بەناوى ھەریمەوہ

حوکم ده کات و، کئی زیاتر واریداتی ئەم ولاته ی به دهسته، بێگومان
 رهخه کان زیاتر پروو له و ده کهن، ئەگه رنا، نه خیر ئیمه زۆر جار
 گوتوو مانه و، یه کیتی نیشتمانی له و باره وه گله یشیان لێ کردوین،
 گوتوو یانه: ئایا ههروه ک یه کین؟! گوتوو مانه: له هیندی ک پرووه وه
 وه ک یه کن، پیکه وه ئەم ولاته تان ئیداره داوه، له ماوه ی سی (۳۰)
 سالی رابردوودا، به لām بێگومان یه کیتی نیشتمانی کراوه تره و ئەوه
 خایکه بۆی حساب ده کری، له هیندی شتدا یه کیتی چاوی به خۆیدا
 گیراوه ته وه بۆی حساب ده کری، ههروه ها نه گه ر له شتیکی دیکه دا
 پارتیی باشتربیی، بۆی حساب ده کری، به لām بێگومان ههردووکیان
 بهرپرسیارن له بهرانبه ر ئەم دۆخه دا، که ئیستا ئەم هه ریمه مان پیی
 گه شتوه، بۆ وینه: له مامه له یان له گه ل به غدادا، که ئیستا ئیمه
 تووشی چه ق به ست بووین له گه ل به غدادا، ئومیدم وایه ئەو چه ق
 به ستنه زوو کۆتایی پئی بئی و، چی دی خه لکی هه ریمی کوردستان
 به چوار مانگ جارێ مووچه یه ک وه رنه گرن! و بهرده وامیش باج و
 گومرگ له سهریان زیاد بکات!!

پاڤه پانڤانی مهکله یی ماموسه عه لی باهیر

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

Google Play App Store

QR Codes

له تۆره کۆمه له نه یه کان له که لانیان

www.alibapir.net

English - عربي - شۆری

عه لی باهیر AliBapir

YouTube

AliBapir

QR Codes

ھېلە گىشتىيە كانى وتارى كۆنگرە كانى

يەكەم

دوۋەم

سېيەم

وتاری کۆنگرەى يە كەم

كارو پرۆژەى ئىسلامىيەمان

ئەم نامىلكەيە لەو دوو وتارى مامۇستا عەلى باپىر پىكھاتوھ كە لە سەرەتاو كۆتايى يە كەمىن كۆنگرەى (كۆمەلى ئىسلامىيە) دا پىشكەشى ئەندامانى كۆنگرەى كرد، كە لە پۆژانى: (۹ و ۱۰ و ۱۱) مانگى (۱۱) سالى (۲۰۰۵) كە لەشارى سلىمانىيە بەسترا، لەو ميانەدا مامۇستا عەلى باپىر ھەولیداوھ سەرجم دىدو بۆچون و پىروونىي و ئاراستە كانى خۆى - كە بۆقۇناغ و ھەل و مەرجى ئەوساى كارو پرۆژەى ئىسلامىي پىويست بوون لە سى تەوەرەى سەرەكى خرايە روو.

ئەم نامىلكەيە لەو تەوەرەو بەشانەى خوارەوھ پىكھاتوھ ■

وتارى سەرەتاي كۆنگرە:

تەوەرەى يە كەم

ئاوردانەوھيەك لە رابردوو

۱. رەگ و ريشەى مېژوويى مان .
۲. ھەل و مەرجى سەرھەلدان و ئىعلان كردنى كۆمەلى ئىسلامىي .
۳. بناغەى كارى كۆمەلى ئىسلامىي .
۴. ئەو ئاستەنگ وگرفتەنەى ھاتنە پى كۆمەلى ئىسلامىي .
۵. كۆمەلى ئىسلامىي و بەشدارى كردنى لە ھەلئاردن دا
۶. كۆمەلى ئىسلامىي پاش رزگابوونى بەندە لە زىندانى ئەمريكا .
۷. لەسەر راستە ھىل مانەوھى كۆمەلى ئىسلامىي .

تهوهري دووهم

سه رنجدانی واقعی ئیستامان

۱. مه سه له ی ره شنووسی ده ستووری عیراق .
۲. مه سه له ی ره شنووسی ده ستووری کوردستان.
۳. داگیرکرانی عیراق له لایه ن ئه مریکاوه.
۴. چاره سه ری کیشه و ئالۆزیه کانی نیوخۆی عیراق .
۵. کیشه و ئاژاوه ی نیوان شیعه و سوننه .
۶. واقعی کوردستان .

تهوهري سییه م

له داها تودا چی بکهین و چۆن بکهین ؟!

۱. چه ند بنه مایه کی گرنگی کاری ئیسلامی .
  ۲. شیوازی کار .
  ۳. پنداویستییه کانی کاری ئیسلامی .
- یه که م: له نیوان خۆمان و خوا دا، ئاگان له ئیمان و ته قوا بیّت .
- دووهم: له نیوان خۆمان دا، براهه تی و دۆستایه تی بپاریزین .
- سییه م: تپروانی نه مان بۆ ژیا نی دنیا، جیّی تیدا تا قیرانه وه یه .
- چوارهم: له ئیش و کاره کانه مان دا، ده بیّ پراویژ بناغه ی نه گوپ بیّ .
- پینجه م: له گه ل کۆمه لگا دا: په روه رده کردنی کۆمه لیکی پیشه نگ و بنیاتنا نی
- بنکه ی جه ماوه ری

وتارى پىش كۆتايى پىھىنانى كۆنگرە

۱. شەھىدانى سەر بەر زمان و بنە مالە كەس و كارى سەربەرز و بەرپىزتان .
۲. برايانى پىشمەرگە و موحاھىد .
۳. رېكخستەنە كانمان .
۴. دەر بارەى زىندانىيە كانمان .
۵. مووچەى نوپنە رانمان لە پارلە مان و ئەنجوومەنى پارىزگاكان
۶. بەشدارىيى كردن لە لىستى ھاوپەييانى كوردستان دا .
۷. كاروچالاكى مان لە ھەندەران .
۸. دەقەرى بادىنان .
۹. شارى كەركووك .
۱۰. ھەلەبجە و ھەورامان و شارەزوور و پشەدەر .
۱۱. دام دەزگا حكوومەيىيە كان
۱۲. لىژنەى ئامادە كارى كۆنگرە و سەر جەم لىژنە كان و ئامادە بووان .

شوینی نووسین: ههولیر

بلاوکردنهوهی: له بلاو کراوه کانی مه کتهبی ئه میر/ ۲

سالی چاپ: (۲۰۰۶)

قهبارهی کتیب: (۲۴+۱۷)

ژماره ی لاپه ره: (۱۱۰)

له به پێوه به رایه تیی گشتیی کتیبخانه گشتیه کان / هه ریمی کوردستان ژماره ی سپاردنی (۵۳۵)
ی سالی (۲۰۰۶) ی پیدراوه

• PDF •

• فیدو •

https://archive.org/download/alibapir2018_gmail_1_20180212_2108/Binder1.pdf

<https://youtu.be/GtUfz9tXTpc?list=PL6HuvNeXiFwtybK9r6VSAduCuFJnMvCOPl>

وتاری کۆنگرەى دووهم

رپۇرتى: ئىمانىي، فىكرىي، سىياسىي كۆمەلى ئىسلامىي كوردستان

ئەم نامىلكەيە دەقى وتارىكە كە مامۇستا عەلى باپىر لە كۆنگرەى دووهمى كۆمەلى ئىسلامىي دا لە رۆژانى: (۳۰ و ۳۱/۵ و ۱/۶/۲۰۱۵) دا بەسترا، وەك راپورتىكى ئىمانىي و سىياسىي و فىكرىي بەناوى مەكتەبى سىياسىيە و پىشكەشى كرد.

ئەم نامىلە كەيە لە چوار تەوهرى سەرەكىي پىكها تە:

تەوهرى يەكەم: تەوهرەيە كى ئىمانىيە، لەژىر ناوونىشانى: (بىرخستەنە وەو ئامۆزگارىي) دا

تەوهرى دووهم: تەوهرى سىياسىي: لەژىر ناوونىشانى: (ئەركى سەرشانمان و ھەلۆيست و ھىلە گشتىيە كانمان) دا
تەوهرى سىيەم: چەند ھەلۆستەيە كى فىكرىي
تەوهرى چوارەم و كۆتايى (باسى كۆنگرە)

شونىنى نورسىن: ھەولتېر

سالى چاپ: (۲۰۱۰)

قەبارەى كىتېپ: (۱۵+۱۲)

ژمارەى لاپەرە: (۸۰)

لە بەرئو بەرئەتەى گشتى كىتېخانە گشتىيە كان ژمارەى سپاردنى (۲۳۷۸) سالى (۲۰۱۰) ى پى دراوہ

راپورتى ئىمانىي، فېكرىي، سىياسىي كۆمەلى ئىسلامىي كوردستان

ەلى باپىر

چاپى يەكەم

۲۰۱۰ ز

۱۴۳۱ ك

لەم ناملىكەبەى بەردەستان دەقى ئەو وتارىيە كە لە
كۆنگرەى دورەمى كۆمەلى ئىسلامى داوۋەك
راپورتىكى ئىمانىي و سىياسىي و فېكرىي بەناوى
مەكتەبى سىياسىيەو پىشكەشم كەرد.

شاياتى ياسە كە لەبەر كەمى كاتى تەرخانكراو
نەگورخاۋە بەتتېر تەسەلى قىسە لەسەر بابەتەكان
بەكەين و زىاتەر بە كورتى پوختىر كوشراۋى قىسە
كراۋەو شەرح و شېكردەنەۋى زىاتىر بابەتەكان
جەۋالەى ەقلا و سەلىقەى خۇتازن و ئەو كىتېپ و
بەرەمەنەم دەكەم كە لەو بابەتەنەۋە خستومەنە پرو.

PDF

فېدېۆ

https://archive.org/details/111111_20200321/mode/2up

https://youtu.be/iqi8FB63K6Y?list=PL6HuvNeXiFwuVG_ZckDqYKW7Wg6rSrb6C

وتاری کۆنگرەى سىيەم

وتارى فيكرى و سياسىي كۆنگرەى سىيەمى كۆمەلى ئىسلامىي

ئەوھەم نامىلكەيە دەقى وتارىكە كە مامۇستا عەلى باپىر، لە
كۆنگرەى سىيەمى كۆمەلى ئىسلامىيدا پىشكەشى كە لە
رۇژانى: (۳۰/۵ و ۱/۶/۲۰۱۵) دا لەشارى ھەولير بەسترا.
ئەم نامىلكەيە لەسى تەوهرى سەرەكىي پىكھاتو:

تەوهرى يە كەم
بۆچوون و ھەلۆيستە كانمان

۱. بەنسبەت گۆرانكارىيە كانى نىوخۆى عىراق و سوورىا، ھەلتۆقىنى
(داعش) ھو.
۲. بەنسبەت ھەرىم و عىراق ھو.
۳. بەنسبەت ولاتانى دراوسىو.
۴. بەنسبەت دەولەتى كوردستان ھو، لەباشورى كوردستاندا.
۵. چاكسازى لەھەرىمى كوردستاندا.
۶. پەيوەندىيە كانمان.
۷. پەيامىك بۆ پىشەمەرگە و ئاسايش و پوليس.
۸. پتە و كەردنى ريزە كانمان.

تەۋەرى دوۋەم نېئوخۇي كۆمەلى ئىسلامىي

۱. ئامانجان.
۲. بىنەماكانى كارمان.
۳. كاتى خۇي بۆچى ئۆپۆزسىيۇن بووين و چۆن ئۆپۆزسىيۇن بووين؟.
۴. دەستخۇشىي و سوپاس و پېزانين.
۵. كارى خوشكان.
۶. قوتايىي و گەنج و لاۋەكانمان.
۷. بانگەواز و پەرۋەردە.
۸. تەبايىي و يەكپىزىي نېئوخۇمان.
۹. گۆرانكارىي و چاكسازىي، بەردەوام پېويستە.
۱۰. چۆنيەتى بەرپۆەبردنى كارەكانى كۆنگرە.

تەۋەرى سىيەم

۱. پەيۋەندىي لەگەل خوادا: كە لە (تقوى) دا بەرجەستە دەبى.
۲. پەيۋەندىي نىۋان خۇمان.
۳. پەيۋەندىي مان لەگەل خەلك دا.

پاڭكەپاندى مەكتەپى مامۇستا غالى بابىر

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

www.alibapir.net

English, Ғەربىي, كوردى

لە نۆرە كۆمەلەپىيەكەن لەگەلانىي

Shayekh al-Islam al-Bayr

بىن مەكتەپ غالى بابىر

عەلى بابىر/Alibapir

عەلى بابىر/Alibapir

كەنالى

پاڭكەپاندى مەكتەپى مامۇستا غالى بابىر

شوئنی نووسین: ههولتیر

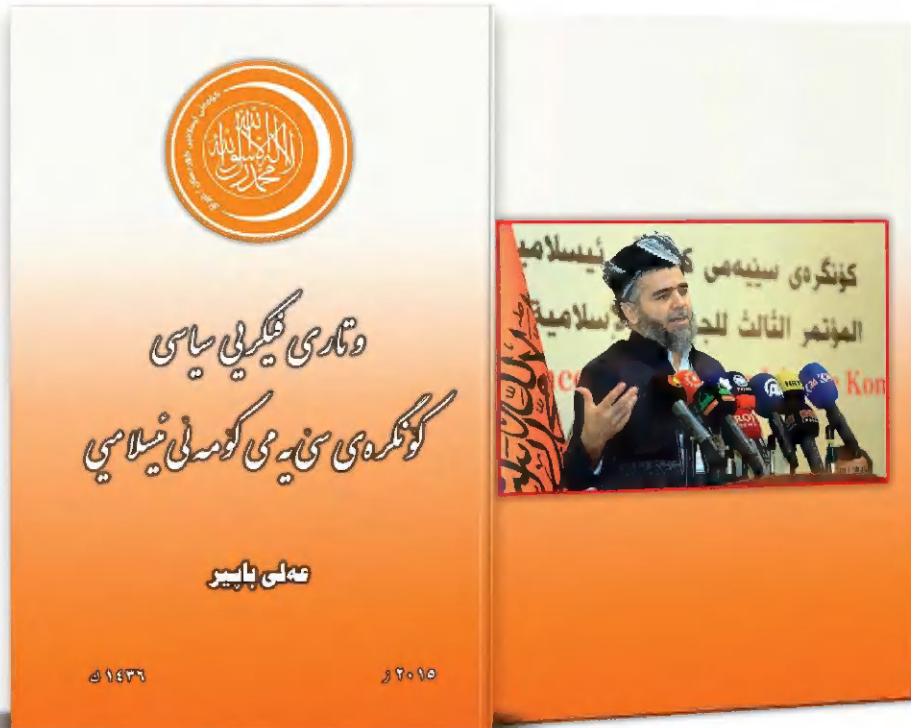
بلاوکردنهوهی: له بلاو کراوه کانی مه کتهبی ئه میر/٦

سالی چاپ: (٢٠١٦)

قهبارهی کتیب: (٢٠+١٥)

ژماره ی لاپه ره: (٥٢)

له بهر پوه به رایه تیی گشتیی کتیبخانه کان ژماره ی سپاردنی (٤٥٩) ی سالی (٢٠١٦) ی پیدراوه

https://archive.org/details/20200321_20200321_2149/page/n1/mode/2up

<https://www.youtube.com/playlist?list=PL6HuvNeXiFwtybK9r6VSAduCuFJnMvCOPl>

له نېره کړم تالېمېه کول نه کولای شئ

Stay in touch on social media

لنډ مه کم غږ مواقع الکواصل اړخه

ډاگه ياندي مه کته بهي ماؤنسټا عهلي باپير

AliBapir/علي باپير

archive.org/details/@alibapir

علي باپير/ AliBapir

AliBapir

www.alibapir.net

English - عربي - کوردي

که تالې

ډاگه ياندي مه کته بهي ماؤنسټا عهلي باپير

نیوہرۆک

۹	پیشہ کی
۱۰	وتاری کۆنگرہی چوارہمی کۆمەڵی دادگہری کوردستان
۱۶	تہوہری یەکەم
۱۶	لہ پرووی بناغہ بوونی وەحیی و پەيامی خواوہ بۆ سەر جەم کارو جموجۆڵ و چالاکییە کاغمان
۲۱	تہوہری دووہم
۲۱	لہ پرووی نیشتمانیی و نەتەوہییەوہ
۲۷	تہوہری سێہم
۲۷	لہ پرووی سیاسییەوہ
۳۴	تہوہری چوارہم
۳۴	لہ پرووی ئابووری و گوزەرانی و چەسپاندنی دادگہرییەوہ
۴۰	تہوہری پینجەم
۴۰	لہ پرووی خێزانیی و کۆمەڵایەتیەوہ
۴۴	تہوہری شەشەم
۴۴	لہ پرووی فیکریی و ئیمان و بانگەوازو پەرور دەوہ
۴۷	تہوہری حەوتەم و کۆتایی چوار پرسی گرنگ
۵۲	کۆنگرہی پۆژنامەوانیی لەدوای تەواو بوونی کۆنگرہی چوارہمی کۆمەڵ
۶۳	پرسیار و وەڵام
۹۵	هێڵگشتییەکانی وتاری کۆنگرہکانی (یەکەم و دووہم و سێہم)
۹۷	وتاری کۆنگرہی یەکەم
۹۷	کارو پڕۆژەیی ئیسلامییان
۱۰۱	وتاری کۆنگرہی دووہم
۱۰۱	پاپۆرتی: ئیمانی، فیکری، سیاسی کۆمەڵی ئیسلامیی کوردستان
۱۰۳	وتاری کۆنگرہی سێہم
۱۰۳	وتاری فیکریی و سیاسیی کۆنگرہی سێہمی کۆمەڵی ئیسلامیی

کۆنگره‌ی چوارەم ویستگەیه‌کی گرنگ بۆ چاو بەخۆدا گیرانەوه له پابردوودا، پوانین به‌رهو داهاوو، له پابردوودا هەر کهم و کووپی و کرچ و کالییه‌کمان بووه بتوانین چاره‌سەری بکه‌ین خوا پشتیوانی و، هەر چاکه‌یه‌کمان بووه بتوانین زیاتر بیچه‌سپینین و، گەشە‌ی پێ‌ بده‌ین، بۆ داهاووش دوورو فراوان بپوانین، فراوانتر له‌وه‌ی که هەین و باشتەر کار بکه‌ین باشتەر له‌وه‌ی که تاكو ئیستا کردوومانە.

له نۆزه كۆمه‌له‌یه‌یه‌كان له‌كۆنگره‌یه‌ی
Stay in touch on social media
تحت همك غير مواقع التواصل الاجتماعی

www.alibapir.net
English - عربي - كوردی

كه‌نای
ڕاگه‌یانندی مه‌كتەبی مامۆستا عەلی بابێر

Alibapir

Alibapir/عەلی بابێر

Alibapir/عەلی بابێر

Alibapir

Alibapir/عەلی بابێر

Alibapir/عەلی بابێر